

No 223.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Hieronima.
Niedz. N. P. M. Różańców.
Pon. św. Aniołów Stróż.
Wt. św. Kandyda.
Sr. św. Franciszka.
Czw. św. Placyda M.
Piąt. św. Bruna W.

Wschód słońca: godz. 6 m 01
Zachód słońca: godz. 5 m 38
Dług dnia: godz. 11 m 47
Ubyło dnia: g. 4 m 58

Cena prenumeraty:
W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k.
Półrocznie " 3 " 50
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " - " 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:
Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 30 września 1911 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32, w Fabianiszach u p. Teodora Minke
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” przed tekstem 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy

Zawiadomienie.

Niniejszem mam zaszczyt powiadomić Szanowną Publiczność, że z dniem 1 sierpnia r. b. wystąpiłem z zarządu „Baru à la Hawelka Piotrkowska № 42”. Obecnie obejmuję zarząd nowootwierającego się

Baru „Empire” Piotrkowska 141.

Jak dotychczas tak i nadal staraniem moim będzie zaspokajać wszelkie wymagania Szanownej Publiczności

Z poważaniem **Maryan Oraczewski.**

O dniu otwarcia Baru „Empire” nastąpią oddzielne zawiadomienia.

3169

ZAWIADOMIENIE.

Nowy Teatr Kinematograficzny „CASINO”

w gmachu Hotelu „VICTORIA” Piotrkowska № 67. Otwarty zostaje we wtorek 3-go października.

Teatr urządzony podług najnowszych wymagań techniki i sztuki i jest największym, najwygodniejszym najwspanialszym zakładem kinematograficznym w Łodzi. Wspaniałe obrazy! Doskonała wentylacja zapewnia największe bezpieczeństwo. Doskonały kwartet wiedeński składający się abselwentów konserwatoryum. Jedyne teatru kinematograficznego w Łodzi z wygodnymi samoofwierającymi się fotelami.

3764

Sala koncertowa, Dzielna 18.

W sobotę, d. 7 października odbędzie się

słynnej **LENY KONTOROWICZ** z udziałem skrzypaczki profesora **L. URSTEINA**

WIELKI KONCERT

Szczegóły w programach, początek o godzinie 8 i pół wiecz. Bilety wcześniej nabywać można w składzie nut **Kamieniackiego,**

Piotrkowska № 90.

3161

W pierwszych dniach października
OTWARCIE MAGAZYNU

M. KOŁODZIEJSKI, ul. św. Andrzeja 3.

**Bielizna, Krawaty,
Rękawiczki, Parasole, Galanteria.**

Tow. Akc. Warszawskiej Fabryki Mebli Stylowych **Z. SZCZERBIŃSKI i S-ka**

Zawiadamia Sz. Klientelę, że pan M. Bönig z dniem 26 b. m. przestał być naszym współpracownikiem.

3181

Janina Schoeneich

ul. Andrzeja № 5. Właścicielka Magazynu Mód ul. Andrzeja № 5.

Po powrocie z zagranicy poleca na sezon obecny **MODELE i NOWOŚCI** w wielkim wyborze.

3640

Teatr Popularny

Dziś po raz pierwszy „Krwawe gody”. w 5 akt. Lindnera o 8-15 w.

Jutro o 3 1/2 p. pol. „Krzyżacy”.

Konstantynowska 16.

Jutro o 8 m. 15 w. „Krwawe gody”. w 5 aktach Lindnera.

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO poleca

apтека W. DAN. ELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12-93.

420r

50% oszczędności opalu,
usuwa wilgoć
patent. **MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA**

Dr. W. P. Kłobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71

Najlepsze

co dała nauka i praktyka do czyszczenia i pielęgnowania zębów, celem otrzymania oślepiającej białości tychże i zapobiegania przykrego odoru — to nowo wynaleziony

TLENOWY

preparat

ZENOL

(H. O.)

w specjalnym automatycznym aparacie. Znajduje się w sprzedaży w aptekach, perfumeryach, składach aptecznych i t. p. magazynach Cesarstwa i Królestwa. **Two ZENOL, Moskwa.**

Główny skład na Królestwo Polskie, Litwę i Nadbalt. Kraj u A SIGAŁOWA, Warszawa, Marszałkowska № 142, tel. 221-51.

3163-3 1

Teatr polski A. ZELWEROWICZA (Cegielniana 65)

Jutro o 3 i pół po poł.

„Stracone zachody“.

Jutro o 8 m. 15 w.

„Antek smutny i Jędrak śmiech“.

wodewil Z. Przybylskiego

W sprawie potrzeby szkoły zawodowej w Łodzi.

Otrzymałmśmy następujący artykuł, który pod rozważę naszych swiatłych i kompetentnych czytelników podajemy, otwierając chętnie łamy „Rozwoju“ dla rzeczowej dyskusji, nad ważną, poruszoną w nim sprawą.

W sprawie niewątpliwie potrzeby szkoły zawodowej w Łodzi trzeba uwzględnić następujące punkty: 1) Jaki typ i poziom szkoły jest dla naszego przemysłu potrzebny. 2) Jakiesą widoki urzeczywistnienia dziś lub w najbliższym czasie tego projektu. 3) Jaki plan postępowania wypada obrać aby do celu dojść.

Szkola powinna być dobrą t. j. odpowiadać rzeczywistej potrzebie, a nie wogóle być tylko szkołą „na pokaz“, tu na to szkoda pieniędzy, trudów, zawodów i zmarnowanych lat młodzieży. Szkoła musi być wykonaną, t. j. tak zaprojektowaną, aby nie liczyć na fantastyczną „ofiarność“ (w Łodzi trudniejszą do zdobycia niż gdzieindziej).

Jako ideał i cel „wyższa szkoła fachowa“ jest konieczna potrzebna, ale w danej chwili najpotrzebniejsza jest dobra „średnia szkoła fachowa“. Pierwsza ułatwi zadanie kandydatom na wyższe stanowiska, których jest wogóle niezbyt wiele, a dostępnych dla Polaków jeszcze mniej. Druga jest koniecznością dla tych licznych synów naszych majstrów i innych młodych ludzi, którzy uważają dziś majsterstwo za cel upragniony, a tak trudny do osiągnięcia przez konkurencję zagranicznych fachowców i brak naszych fachowych uczelni. W dodatku pierwsi są na ogół zamożniejsi i mogą szukać wykształcenia za granicą. Mniej z nich zamożni, mają Warszawę i Lwów i ciężką wprawdzie potem praktykę, ale możliwą do wytrzymania, skoro jest nas kilku takich, co ją przeszło lat 23 temu, w warunkach o wiele gorszych niż dzisiaj. Drudzy najczęściej środków nie mają i czego nie zdobędą na miejscu, — to jest dla nich zupełnie niedostępne. Wreszcie nie jest zgoła wykluczona możliwość, że przy odpowiednim średnim wykształceniu i pracy nad rozszerzeniem swych wiadomości majster może dojść do wiadomości potrzebnych na dyrektora. Tymczasem wychowanie wyższej uczelni, będzie doskonałym dyrektorem, a co najmniej nadmajstrzym, ale do fizycznej pracy, wymaganej zwykle od majstra, mało się nadaje.

Wreszcie majstrowie sami przy swem Stowarzyszeniu zorganizowali kursy fachowe. Bardzo to jeszcze niepełna i wadliwa organizacja, ale, bądź co bądź, jest dowodem, że sfery te odczuwają potrzebę szkoły i to dowodem bardzo silnym. Natomiast przy Stowarzyszeniu techników niema bodaj przejawów analogicznej potrzeby, choćby się to w urządzaniu laboratoryjów do badań i t. p. przejawiać miało.

Odczyty tygodniowe są raczej rozrywką, gimnastyką umysłową, wreszcie rozpowszechniają ogólnie kształcące nauki, ale specjalności rzadko dotyczą. I jest to bardzo zrozumiałe. Nasi inżynierzy mają dużo nauki i szkoły nie potrzebują. Za to brak im praktyki. Nasi majstrowie mają dużo praktyki, ale brak im szkoły. Obie potrzeby można złączyć w jedno, stwarzając szkołę średnią, fachową ze współczesnymi salami zajęć praktycznych (jak to jest w Anglii, a po części i Niemczech). Wychowawcy wstępowałyby wprost w życie, dążąc do majsterstwa, lub szli na politechniki, dążąc do stanowisk naczelnych.

Szkola fachowa wyższa powinna być dalszym ciągiem tych samych średnich studiów, zawierając głównie prace laboratoryjne, projekty fabryk, organizacje planów rozkładu pracy technicznej i t. p. zadania ogólne, nie wyłączając handlowości, prawoznawstwa, kwestyi robotniczej i t. d. Ale w żadnym razie nie wydaje mi się ideałem

2979-42

Verviers, jak mniema p. „Stern“ w artykule „Kur. Warsz.“; tak dla jego programu, jak i dla... 70% Polaków, o ile to nie omyłka zecera. Wyjaśnić chyba nie potrzebuję, dlaczego tak wielki procent Polaków świadczyłby nie na korzyść zakładu. Natomiast doskonale i godne naśladowania są t. zw. „Advanced study“ politechnik angielskich. Bardzo dobra jest także politechnika drezdeńska. Może są i inne, których planów nie znam dobrze, jak np. Lille we Francji.

Sądę, że mogę uważać za dowiedzione, iż szkoła fachowa średnia, t. j. szkoła majstrów jest niezbędna, a wyższa szkoła fachowa jest upragniona. Zakres każdej z tych szkół określiłbym mniej więcej w ten sposób: 1) szkoła fachowa średnia przyjmowałaby wychowawców z 6 klas ogólnie kształcących i sama posiadałaby kurs współcześnie praktyczny i teoretyczny 3-letni, tak rozłożony, aby jej dyplomista mógł wstąpić na drugi (a może 3 ci) kurs politechnik krajowych lub zagranicznych. Wyższa zaś szkoła, przyjmując dyplomistów pierwszej, sama po studiach 3-letnich wypuszczałaby fachowców, nieustępujących wiedzą doktorom nauk technicznych.

Tym sposobem przedstawiają się następujące rozmaite porównania:

Dzisiaj	Ze szk. średnią
7 klas średnich	6 klas średnich
4 lata politechn.	3 szk. majstrów.
2 lata praktyki	3 lata politechn.
(mało)	1 rok praktyki
13 lat.	13 lat.

Z obu szkołami
6 klas średnich
3 szk. majstrów
3 — — — wyższa
1 rok praktyki
13 lat.

Nie wdaję się w rozważanie i projektowanie programów, bo to jest kwestya drugiego planu. Kończąc tę pierwszą część moich uwag, słuszność każe mi przyznać, że znane mi bardzo dobrze szkoły fachowe średnie w Chemnitz, w Crefeldzie, w Roubaix, w Elboef, (może są i inne), tem tylko ustępują angielskim, że część praktyczna bardzo słabo jest w nich traktowana, podczas gdy w angielskich szkołach zajmuje ona 1/3 część czasu nauk.

(d. c. n.)

Oględziny piekarń.

Oględziny piekarń, dokonane przez komisję techniczno-sanitarną przy magistracie łódzkim w obrębie I cyrkułu policyjnego, dały wyniki następujące.

1) Piekarnię Izraela Pelcmana, przy ulicy Wolborskiej nr. 3, która znajduje się w suterynie poprzecznej 3-piętrowej oficyny, ciemnej, brudnej, niskiej i nie odpowiada postanowieniom obowiązującym — postanowiono zamknąć z dniem 14 listopada 1911 roku i zobowiązać, aby usunięto piec.

2) Piekarnia dla wyrobów cukierniczych Eliasza Dawida Wilka, przy ulicy Wolborskiej nr. 3, mieści się w suterynie 3-piętrowego domu murowanego i składa się z jednego pokoju, przy którym urządzone mieszkanie; wszędzie panuje brud i nieporządek. Komisya poleciła piec pozostawić i zobowiązać właściciela do natychmiastowego usunięcia znajdującego się przy piekarni mieszkania, przeznaczący je po odnowieniu na potrzeby piekarni, którą należy gruntownie odrestaurować.

3) Piekarnia dla wyrobów cukierniczych Szlomy Herszkowicza przy ulicy Wolborskiej nr. 7, urządzona jest w dwóch pokojach w dolnym piętrze piętrowego domu murowanego. Komisya

uznała, że właściciel powinien urządzić natychmiast ogniotrawną podłogę i sklepienie, a następnie odrestaurować cały lokal piekarni.

4) Piekarnia Mordki Bergera przy ul. Wolborskiej nr. 12 mieści się w suterynie 3-piętrowego domu murowanego i nie odpowiada wymaganym warunkom techniczno-sanitarnym. Komisya zażądała natychmiastowego usunięcia pieca.

5) Piekarnia Szlomy Malina, przy ulicy Wolborskiej nr. 16 mieści się w suterynie 3-piętrowego domu murowanego i składa się z jednej sali i pokoju mieszkalnego. Całe pomieszczenie ciemne, wilgotne, brudne. Do piekarni prowadzą schody drewniane kręcone. Postanowiono zamknąć piekarnię z dniem 14 października 1911 roku i zobowiązać właściciela do zburzenia pieca.

6) Piekarnia dla wyrobów cukierniczych Mozska Grossmana przy ulicy Wolborskiej nr. 19 znajduje się w suterynie 3-piętrowego domu, brudna, nie odpowiada warunkom sanitarno-technicznym. Postanowiono piekarnię zamknąć w dniu 14 października r. b., zobowiązując właściciela do zburzenia pieca.

7) Piekarnia Icka Szmulewicza, przy ulicy Wolborskiej nr. 22, mieści się w suterynie, okna są w ziemi, wszędzie panuje ciemność i brud. Jedyne wejście do piekarni z podwórza zawałone drzewem i koksem, co grozi wypadkiem pożaru. Piekarnię, jako nieodpowiadającą warunkom sanitarno-technicznym, komisya postanowiła zamknąć w dniu 14 października r. b. i zobowiązać właściciela piec zburzyć.

8) Piekarnia Lejzora Warszawskiego przy ulicy Wolborskiej nr. 33 znajduje się w pokoju przy sklepie i równocześnie służy za mieszkanie dla właściciela. Pomieszczenie ciemne, wilgotne i brudne, nie odpowiada wymaganym warunkom — komisya postanowiła piekarnię z dniem 14 października zamknąć i zobowiązać właściciela piec zburzyć.

9) Dwa piece piekarniane Eaty Zeligman, przy ulicy Wolborskiej № 36 znajdują się w jednym pokoju, a przy nim dwa pokoiki mieszkalne, zajmowane przez właścicielkę. Pomieszczenie brudne, okna w ziemi.

Komisya uznała, iż piekarnię można pozostawić z warunkiem skasowania mieszkania, które po odrestaurowaniu przeznaczyć dla robotników i na skład mąki. Pokój, gdzie jest piec, odnowić. W przeciwnym razie piekarnię zamknąć w dniu 14 października r. b.

10) Piekarnia Majera Wolmana, przy ulicy Jerozolimskiej № 4 znajduje się w suterynie dwupiętrowego domu murowanego i składa się z jednego tylko pokoju, ciemnego, brudnego.

Komisya postanowiła piekarnię zamknąć z d. 14 października 1911 r. i zobowiązać właściciela, aby zburzył piec.

11) Piekarnia Abrama Hersza Markowicza, przy ulicy Jakóba nr. 2 znajduje się w suterynie piętrowego domu i składa się z trzech pokojów; w dwóch ustawiono dwa piece, a trzeci przeznaczony dla zarabiania ciasta. Brakuje tylko pokoju dla robotników.

Komisya postanowiła piekarnię pozostawić z warunkiem urzędzenia natychmiast pokoju dla robotników i żeby właściciel wyjednał pozwolenie na przekształcony samowolnie piec.

12) Piekarnia dla wyrobów cukierniczych Abrama Langa przy ulicy Nowomiejskiej nr. 21 znajduje się w suterynie murowanego dwupiętrowego domu i pokój mieszkalny.

Piekarnię można pozostawić z warunkiem skasowania mieszkania z dniem 14 października r. b. oraz odrestaurowania całego lokalu.

13) Piekarnia Michała Frenkla przy ulicy Nowomiejskiej nr. 21 znajduje się w suterynie 2-piętrowego domu murowanego frontowego. Wejście po schodach krętych. Pomieszczenie nie odpowiada wymaganym warunkom. Podczas oględzin stwierdzono, że właściciel buduje nowy piec.

Komisya znalazła, iż lokal nie jest odpowiedni na piekarnię. Zobowiązać właściciela, aby zburzył piec we frontowej suterynie. W oficynie zaś urządzenie nowej piekarni nie może być dozwolone.

14) Piekarnia Bajli Herszlikowiczowej, przy ulicy Nowomiejskiej nr. 17 znajduje się w suterynie 3-piętrowego domu; pomieszczenie ciemne, brudne i niskie, z wejściem po krętych schodach nie odpowiada wymaganym przepisem. Postanowiono zamknąć piekarnię z d. 14 października r. b. i zobowiązać właściciela, aby piec zburzył.

GŁÓD W ROSYI.

Wiadomości z okolic Rosyi, dotkniętych nieurodzajem, są do tego stopnia niepomysłne, że sam rząd uznał za stosowne w drodze okólnikowej uprzedzić gubernatorów o możliwości wybuchu chorób epidemicznych na tle niedostatecznego odżywiania się ludności.

Czerwony krzyż przystępuje już nawet do organizacji pomocy sanitarno-żywnościowej. Organizację pomocy dla ludności w innych okolicach, głównie w guberniach nadwołżańskich, postanowiono pozostawić ziemstwu.

Najbardziej niepokojące wieści nadchodzą z gub. orenburskiej. Miejscowy komitet giełdowy donosił już w dniu 14 sierpnia, że w jego okręgu nieurodzaj zupełny, że gdzieśgdzie zbiory nie pokryły nawet kosztów zasiewu. Równie niepomysłnie brzmią doniesienia z gub. saratowskiej i samarskiej. Z pow. troickiego gub. orenburskiej piszą np. do „Petersb. Wied.”, że nieurodzaj tam tak wielki, iż nie może iść w porównanie nawet ze słynnym nieurodzajem z 1891 r. W gub. kazańskiej, gdzie zbiory okazały się nawet lepszymi, niż pierwotnie przypuszczano, ludność jest poprostu w rozpacz, a gubernator miejscowy, jak pisze „Riecz”, jako „najpewniejszy środek” walki z głodem, zalecił wstrzymywanie się od małżeństw. Spożycie wódki w gubernii tej zmniejszyło się dziś już do tego stopnia, że wywołało nawet niepokojące zapytanie ze strony ministerium skarbu do miejscowych władz akcyzowych.

Słowem widmo głodu staje się coraz bardziej oczywiste. Orenburski gubernialny inspektor weterynaryjny stwierdza, że sam był świadkiem sprzedaży koni po 2 i b. 50 kop. za sztukę, że oileta sprzedawane są po 40 — 70 kop. za sztukę, a krowy po 10 rb. Skoro ludność decyduje się na taką likwidację mienia swego, dowód to najlepszy, że głód nie za górami.

Gdy Niemcy i Francya istotnie się „odnowiły” — pisze „Riecz” — znikły systematyczne lata głodu w państwach tych. W Rosyi w wieku XX mają taki sam charakter, jak za czasów pańszczyźnianych, jak za rządów czysto policyjnych bez przedstawicielstwa narodowego. Gospodarczy byt ludności nie może się, oczywiście, zmienić w jakie 5 lub 6 lat, ale zło polega na tem, że niema żadnych oznak, by zanosilo się na jaką wogóle zmianę.

Cztery lata pracy dumsko-rządowej minęły bez żadnej korzyści dla ludu, który wrócił znowu do głodów peryodycznych, a więc do tego samego punktu, z którego wyszedł na początku wieku w poszukiwaniu lepszego losu, szczęśliwszej doli.

Ta sama „Riecz” zarzuca władzom, że ukrywają możliwość nastąpienia głodu. Taka polityka nie prowadzi do dobrych rezultatów. Minister

spraw wewnętrznych z tego powodu został usunięty ze stanowiska, a Aleksander III, wówczas jeszcze następcą tronu, powołany na kierownika pomocy dla głodnych, w przyszłości przez całe życie był przeciwnikiem przemilezeń i tuszowania w tej strasznej dla Rosyi sprawie.

Echa katastrofy z pancernikiem „Liberté”.

Strasliwa katastrofa pancernika „Liberté” wywołała w całej Francyi grozę. Prezes ministrów, Caillaux, polecił innym ministrom powstrzymanie się od udziału we wszystkich ceremoniach urzędowych z powodu postanowionej ogólnej żaloby narodowej. Do prefektów departamentów nadszedł rozkaz opuszczenia chorągwi na gmachach urzędowych na znak żaloby.

Ilość ofiar nie jest tak wielka, jak to na razie przypuszczano, wynosi ona około 150 osób, ale te poniosły strasliwe okaleczenia. W szpitalu marynarskim w Tulonie leżą stopy kadłubów ludzkich, stopy nóg, rąk i t. p. Przedstawia to okropny widok.

Ilość rannych na sąsiednich pancernikach, które ucierpiały od wybuchu na pancerniku „Liberté” wynosi 46 osób.

W bezkształtnym kadłubie „Liberté” jeszcze poszukują żywych i pracują nad ich wyzwoleniem.

Pomimo, iż wielu oficerów marynarki widzi przyczynę katastrofy w wadach prochu „B”, który rozgrzewa podobno do niebywałej wysokości temperaturę w lufach armatnich i wciąż powoduje niebezpieczeństwo, pomimo, iż inni zwalają wszystko na brak karność i oficerów; minister marynarki, były minister spraw wewnętrznych, twórca dzisiejszej ostrej polityki marokańskiej i wróg Niemiec, wciąż ma wątpliwości co do powodów nieszczęścia, które rzuciło żalobę narodową na Francję.

— Nie trzeba mówić o przypadku lub nieszczęściu — oświadczył minister dziennikarzom paryskim. — Dotychczas nie znam prawdziwych przyczyn katastrofy, ale chcę je znaleźć. Dlatego też wyjeżdżam do Tulonu, a kraj dowie się o wszystkim.

Jednocześnie, gdy ginął pancernik „Liberté” wybuchł pożar na dreadnoughtcie „Patrie”. I byłoby doszło do podobnej katastrofy, gdyby nie stłumiono ognia w porę.

Ten szczególny zbieg okoliczności nie nasunął — jak zapewnia „Lokal Anzeiger” berliński — wątpliwości umyślnego podpalenia.

„Patrie” doznała tylko nieznacznych uszkodzeń.

Ale gorzej poszło tym statkom, które stały w bliskości „Liberté”.

Silnie jest uszkodzony pancernik „Repu-

blique”, dalej pancerniki „Verite” i „Democratie” należące do tej samej klasy, co „Liberté”. Na tych wszystkich okrętach odłamy „Liberté” pozabijały i raniły wiele osób.

Tak więc w obecnej chwili 5 potężnych pancerników Francyi stało się na pewien czas („Liberté” na zawsze) niezdolnymi do boju. „Daily Graphic” oblicza, że to stanowi prawie szóstą część morskiej potęgi Francyi.

Te słowa jasno malują doniosłość tego narodowego nieszczęścia francuskiego.

Koncert symfoniczny.

We czwartek w teatrze wielkim odbył się pierwszy koncert warszawskiej orkiestry symfonicznej, pod dyrekcją p. Józefa Ozimińskiego. Zespół ten orkiestrowy znamy już od dawna. Niejednokrotnie oklaskiwaliśmy dyrektorów tej drużyny artystycznej: pp.: Młynarskiego, Noskowskiego, Fitelberga i innych.

Obecnie członkowie orkiestry powołali na swego kierownika p. Józefa Ozimińskiego, solistę skrzypka i trzeba przyznać, że sprawa się dzielnie.

P. Ozimiński posiada pewność siebie, znajomość rzeczy i ten spokój, który bez wysiłków i niepotrzebnych, nieestetycznych gestów i rzucania daje mu możność panowania nad całym zespołem.

Pośród wykonawców widzimy karność, zgodę i koleżeństwo, objaw to niezmiernie sympatyczny.

Na wstępie wykonano „Poloneza” (A dur), Chopina; utworem tym, niby hasłem, rozpoczęto wczorajszy koncert. Dalej wykonano koncert wiolonczelowy Saint Saënsa z towarzyszeniem orkiestry.

Solistą był utalentowany artysta p. Elly Kochański. Zaletą gry p. K. jest świetnie wyrobiona technika, piękny, głęboki i szlachetny ton. Wykonaniem koncertu porwał audytorium, które domagało się bisu, lecz na próżno. Orkiestra towarzyszyła młodemu solistce dyskretnie i z wielkim poczuciem artystycznym.

Drugą część koncertu wypełniła symfonia Antoniego Dworzaczka („e moll”) „Z nowego świata”.

Na kilka lat przed śmiercią powołano znakomitego czeskiego kompozytora A. Dworzaczka na dyrektora konserwatorium w Ameryce; dzieło powynsze, to spis szczegółowy wrażeń i drodze doznanych i z życia obywateli amerykańskich. W czterech częściach pięknej symfonii a) „Adagio” Allegro molto, b) „Largo”, c) Scherzo-Molto vivace, d) „Allegro con fuoco”, słyszymy świeże tematy, ułożone w urozmaiconej rytmice, koloryt

KRONIKA TYGODNIOWA.

Nieco o brukach miejskich i przepisach o licytacjach. — Jak wędrują papiery. — My tymczasem łamiemy nogi. — Bandyt. — Czy ich jest więcej? — Przeciwnie.

Kiedyś, może dwa miesiące temu, przeszła nad Łodzią burza z nadzwyczajną ulewą. Resultatem tej burzy była powódź, która wyrwała drewniane bruki.

Już kilkakrotnie pisaliśmy o tem, że dopóki Łódź nie posiada dobrej kanalizacji, w pewnych jej punktach kostki drewniane są zbytkiem, gdyż po większej ulewle spłynąć muszą. Na to niema rady, chyba żeby każdy kawałek drzewa przy mocować osobną szrubą do betonu. Kostki te powinny być zastąpione granitem, przynajmniej tam, gdzie woda ścieka z kilkuset dachów i kilkuset podwórzy.

Zdania te jednak, pisane u nas przez specjalistów, przebrzmiały bez echa. Czwarta czy piąta radykalna naprawa bruków w ciągu lat 10-ia, po burzach, nie przekonała naszej inżynierii miejskiej, że ten bruk nie utrzyma się tu, jak palma nie będzie rosła na biegunie północnym.

Czort swoje — baba swoje.

Inżynieria miejska uparła się przy kostkach drewnianych i walczy z huraganami i burzą. Ale mniejsza już o to. Takie były przekonania i upodobania inżynierji, i być może, iż głosy nawołu-

jące o zmianę bruku drewnianego na granitowy nie miały słyszności.

O czem innym w tej chwili chcę pisać.

Burza zerwała kostki dwa miesiące temu na jednej z najruchliwszych ulic, bo Piotrkowskiej i to w najbardziej ruchliwym miejscu, bo około ulic Dzielnej i Przejazdu.

Magistrat zajął się naprawą tych bruków, a jednocześnie p. prezydent wystąpił o zatwierdzenie w budżecie odpowiednich wydatków. Tymczasem, zamiast otrzymać potwierdzenie tych wydatków i pochwałę za rychłe prowadzenie robót, dostał papier, zabraniający naprawy bez uzyskania odpowiedniego zezwolenia i ogłoszenia licytacji.

Bruk przy ul. Piotrkowskiej i Przejazd zerwany, miejsce zastąpiono koziolkami i w najruchliwszym punkcie już drugi miesiąc czeka alica na naprawę bruku.

Tu na Piotrkowskiej, około Przejazdu, stoją po deszczu kałuże, a w czasie słońca leży groma da wiorów. Część kostek drewnianych uprzęta i szczęśliwie biedni ludzie, resztę wyjeżdżono. Utworzyło się wiorowisko, a w niem... błoto, bo ulica czeka na licytację.

Bardzo to piękna rzecz, siedząc przy biurku, przestrzegać praw miast naszych, ale trzeba też spojrzeć, czy w takim mieście może ten bruk być nienaprawionym i jakie z tego wynikają skutki.

A przecież prawo można byłoby pogodzić z rzeczywistością i uwolnić miasto od podobnych okoliczności, zrażonych przez kataklizmy przy-

rody. W jaki to sposób zrobić, postaram się wykazać.

Bruki drewniane już są założone w mieście, zarząd miasta wie, ile metr bruku drewnianego kosztuje na betonie i bez betonu, bo płać za to, a ministerium potwierdzała kosztorysy. To też miasto, naprawiając bruki, ma pewną normę, którą kierować się może i w tym wypadku, różnie większych być nie powinno, pocóż więc zatrzymywać naprawę bruków, kiedy ta naprawa jest nie tylko konieczna, ale nawet niezbędna.

Tymczasem dzieje się u nas wprost przeciwnie. Papiery o większą naprawę bruku muszą odbyć ołbrzymią podróż. Prezydent wielkiej Łodzi ma bowiem prawo asygnowania na potrzeby miejskie zaledwie 17 rb. Do 300 rb. wydatki miejskie potwierdza gubernator, co wyżej nad 300 rubli — zależy od uznania ministerium. Papiery więc o naprawę bruków wędrują najpierw z magistratu do kancelaryi p. gubernatora, poczem do general-gubernatora, a następnie do Petersburga. Zdarza się więc, że gdy przejdą przez wszystkie kancelarye i uzyskają potwierdzenie, okaże się potrzeba nowych, większych jeszcze na naprawę wydatków. I znów pisanie, znów przedstawienia, znów przygotowywanie kosztorysu i znów czekanie na potwierdzenie warunków licytacyjnych.

Taki stan rzeczy przy dzisiejszych potrzebach miast naszych jest nadzwyczaj uciążliwy, a uciążliwość ta zdwoiła się jeszcze w ostatnich czasach, gdyż zwierzchność gubernialna i wogóle de-

orkiestry umiejętny i oryginalny, z podstawą harmoniczną nieprzekraczającą granic dojrzałego rozumu. Jest to dzieło wybitne o wielkiej wartości muzycznej.

Wykonanie symfonii było wzorowe — jedyna może plama w wykonaniu było niezupełnie czyste brzmienie waltorni i klarynetu; co delikatne ucho, muzycznie wyrobione, trochę raziło.

Trzecią część koncertu wypełniły „Szkice kaukaskie” suita M. Ippolitow-Iwanowa.

Jest to dzieło, które daje sympatyczne i miłe obrazki z Kaukazu, z życia zamieszkałych tam ludów. Ułożono je w 4 częściach, z których trzy wykonano; nawet na żądanie publiczności wykonano powtórnie drugi numer („w Aule”). Instrumentacja jest oryginalna i ze znajomością rzeczy pisana. Publiczność za piękne wykonanie gorąco oklaskiwała, tak dyrektora jak też i cały zespół orkiestrowy.

Pierwszy, z trzech zapowiedzianych koncertów symfonicznych powiódł się pod względem artystycznym w zupełności; jak będzie materialnie nie przesądzam, ale zdaje mi się, że niezbyt udanie, gdyż publiczność sali teatru wielkiego nie przepełniła. Prawdopodobnie na dzisiejszym Wagnerowskim koncercie i jutro z symfonią „Pateytczną” Czajkowskiego, będzie tłumnie w Wielkim teatrze.

Alojzy Dworzaczek.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Imi sława. Jutro Zastysława. W poniedziałek Stanimira.

TEATR POLSKI A. Zelwerowicza (Cegielniana 63). Dziś „Stracone zachody miłości” (dla młodzieży). Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Chłuba naszego miasta”, Początek o g. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Stracone zachody miłości”. Początek o godz. 3 po poł. — „Antek Smutny i Jędrak Śmiech”, komedia Z. Przybylskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Papa” (dla młodzieży). Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Krwawe gody”, dramat w 5 aktach Lindnera (po raz pierwszy). Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Krzyszcy”. Początek o godz. 3 po poł. — „Krwawe gody”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

KONCERTY. Dziś w sali Teatru Wielkiego koncert symfoniczny orkiestry Filharmonii warszawskiej.

— Jutro koncert na dochód kościoła św. Anny w sali ludowej przy tymże kościele. Początek o godz. 7 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś og. zebranie członków Koła pracown. kolei fabr.-łódzkiej w II im. terminale (w lokalu własnym, Widzewska 73) o godz. 8 wieczorem. — Nadzw. og. zebr. pełnomocn. II łódz. Tow. poż. oszczędn., o g. pół do 9 wieczorem.

— Jutro zebr. czł. Stow. odlewników (w lokalu Millera 40) o g. 10 rano. — Pos. kwart. zgrom. czeladn. szewskich (w lok. własnym) o g. 2 pp. — Zebr. członk. zgrom. czel. malarskich (Nawrot 49) a g. 3 pp.

DOM LUDOWY. (Przejazd nr. 34). Jutro Koło amatorskie dram. Stow. robotn. chrz. odegra „Zaczaro-

wane koło” Rydla. Początek o godzinie pół do 7 wieczorem.

STOW. CYKLISTÓW-TURYSTÓW. Jutro wycieczka do Łagiewna, o g. 8 w.

ODCZYTY. Jutro w Tow. krzewienia oświaty o g. 4 po poł. (w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11) p. Konrad Fiedler wygłosi odczyt p. t. „Liryzm Mickiewicza”.

ZE STRAŻY. Jutro o g. 7 rano ćwiczenia toporników pierwszych 4-ch oddziałów łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym III oddziału. — W poniedziałek o godz. pół do 8 wiecz. ćwiczenia sygnałowe sygnalistów pierwszych 4 ch oddziałów łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym III oddziału.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od g. 4 pp. do 10 w.; w niedziele i święta od g. 12 w. poł. do 10 w.

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE.

Jutro z powodu niedzieli Różańcowej w kościele św. Krzyża odbędzie się po niesporach procesja z Najświętszym Sakramentem po ementarzu kościelnym do 5 ołtarzy, przed którymi odśpiewane będą ewangelie.

(h) Prymicya. Dziś o godzinie 11 rano w kościele św. Krzyża w otoczeniu duchowieństwa i licznie zebranych pobożnych, ks. Feliks Katuszewski odprawił pierwszą Mszę św. prymicyjną.

KRONIKA.

(—) Dekret papieski. Ministerium spraw wewnętrznych nie uznało za rzecz możliwą, starać się o Najwyższe pozwolenie doręczenia biskupom dycezyj rzymsko katolickich dekretu, wydanego przez Papieża co do zniesienia świąt.

Ministerium tłumaczy, że dekret ów nie zgadza się z ustawami w państwie rosyjskim.

Biskupów uprzedzono, iż rzeczony dekret papieski nie może być ani ogłaszany, ani wykonywany.

(a) Podatek od towarów. Magistrat łódzki otrzymał zawiadomienie z ministerium spraw wewnętrznych, że przedstawienie jego o opodatkowanie na rzecz miasta towarów przychodzących do Łodzi koleją kaliską — zostało odrzucone.

(—) Apteki. Ministerium spraw wewnętrznych wyjaśniło, że założenie apteki jest dopuszczalne nawet bez zgody innych właścicieli aptek o ile nastąpi w tej mierze aproba ministra spraw wewnętrznych.

(—) Farmaceuci. O przyjęcie na kursa farmaceutyczne przy uniwersytecie warszawskim otrzymano 75 próśb od chrześcijan i 88 od żydów. Z powodu ograniczenia względem żydów,

przyjętych ma być tylko tych ostatnich 21. Ci, którzy nie praktykowali w aptekach Królestwa Polskiego, nie mają wcale widoków, żeby zostali przyjęci.

(a) Z gimnazjum polskiego. Otrzymano tutaj wiadomość, że dla wychowawców gimnazjum polskiego w Łodzi otwarte zostały podwoje uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Kilku maturzystów tegorocznych przyjęto do tej wszechnicy na prawach równych z wychowawcami szkół galicyjskich.

Zarząd gimnazjum oczekuje przychylniej decyzji również i od innych wyższych zakładów naukowych w Austrii i Szwajcaryi.

(x) Do serc dziecięcych. Jednym z najważniejszych czynników w obywatelskim wychowaniu młodego pokolenia, jest rozwijanie racjonalnie pojętej dobroczynności. A można w tym kierunku skutecznie działać bardzo małymi środkami.

Ile to naprzykład w zamożnych domach mają dzieci zabawek, które się już nawet nie zajmują. Do was się więc zwracamy, szczęśliwi miliusińscy. Poproście rodziców aby wam pozwolili zabawki, które was już znudziły, których macie już nie dostatek, ale zbytek, ofiarować swoim ubogim rówieśnikom w ochronach i żłobkach, a nie macie nawet pojęcia ile rozkoszy i szczęścia tym wydziedziczonym swem dobrem serduszkami sprawicie.

Dwa razy daje, kto zaraz daje, czekamy więc na dary. Ulica Mikołajewska 31 m. 6 lub wprost do ochrony i żłobka ulica Ciemna 76.

(x) Z T-wa muzycznego im. Szopena w Łodzi. T-wo muzyczne na rok bieżący i przyszły wynajęło na siedzibę swoją bardzo ładny lokal w nowowzniesionym domu na szkole handlowej C. Waszczyńskiej przy ulicy Zielonej nr. 15. Sala na próby jest akustyczna, pięknie wymalowana i rzęście oświetlona elektrycznością. Próby orkiestrowe i chóralne już się tam odbywają. T-wo muzyczne im. Szopena rozpoczęło drugi rok istnienia pod szczęśliwym znakiem.

Orkiestra symfoniczna T-wa zainteresowała szerokie sfery miłośników muzyki i obecnie tak pod względem ilościowym, jako też i jakościowym przedstawia się wprost imponująco. Śmiało powiedzieć można, że takiego zespołu amatorskiego, w znaczeniu dodatkiem, jeszcze w Łodzi nie było. To też zarząd T-wa jest pełen nadziei, że w roku bieżącym uda się mu spełnić jedno z jego zadań, a mianowicie: urządzenie szeregu koncertów symfonicznych i popularnych, zaczynając od wielkiego koncertu inauguracyjnego.

Niemniej pomysłinie przedstawia się sprawa chórów. Szczególniej zaś męski, jakkolwiek jeszcze liczbą nie imponuje, odznacza się muzykalnością i niezwykle doborom głosów pod względem dzwięczności i świeżości. Chórem tym kie-

cydujące sfery otrzymały polecenie, aby wszelkie większe roboty i przedsięwzięcia miejskie odroczyć do chwili, kiedy przyrzeczony samorząd wejdzie w urzeczywistnienie.

I wskutek tego nagromadziło się sporo spraw ważnych, nie załatwionych wcale i czekających na samorząd.

Druga kwestya, która się ukazała na szpaltach prasy zwłaszcza warszawskiej, a dotycząca Łodzi, jest kwestya bandytyzmu.

„Kuryer warszawski” pisał, że bandytyzm w Łodzi wzrasta. Stanowczo przeciw temu protestujemy... Prawda, od czasu do czasu dają się słyszeć wystąpienia tych rycerzy, co dawniej nóż był ich bronią, a dziś rewolwer, ale przecież przyznać trzeba, że wystąpienia te są coraz rzadsze, a w dodatku coraz nieudolniej organizowane. Znać, że śmietanka bandytyzmu już nie istnieje i że z nią w większej części uporały się władze.

Łódź znajduje się w takich warunkach, że tu, szukając pracy, przybywa rocznie kilkanaście tysięcy nowych ludzi z całego Królestwa. Nie dziwimy się, że wśród tych przybyszów znajduje się pewien procent jednostek złych i szkodliwych.

Za dawnych czasów, jak tradycja niesie, po godzinie 10-ej wiecz. nie wydalano się z domów w Łodzi, bo obawiano się rzeźmieszeków, którzy operowali za pomocą noży. Istniał nawet na Bałutach kantor, w którym wykupywano nazajutrz skradzione rzeczy. O tym kantorze wszyscy wiedzieli i kto chciał odzyskać zrabowane mu przedmioty, udawał się tam, prosząc o pośrednictwo w wyszukaniu.

Als to wyszukanie to była tylko pokrywka kantoru; główne jego sprężyny działały w kierunku nieustannego kontaktu ze złodziejami. Zdaje się, że do ukrócenia złodziejstwa i rozbojów publicznych przyczynił się niemało były policmajster łódzki, Chrzanowski, który dostawszy w swoje ręce złodzieja, nie oddawał go do sądu, tylko tak po „ojcowski” załatwiał sprawę.

Wsypano złodziejowi trzydzieści batów i puszczano go na wolność. Przy drugiej kradzieży porcy batów zwiększała się — a trzeciej porcy już nie czekał. Dbali o estetyczny wygląd swojej skóry, złodziej wynosił się do innego miasta, gdzie byli względniejsi i nie używali tych przedpotopowych i niehygienicznych środków...

Kiedy nastały czasy rewolucyjne, część tego materiału zużytkowały partye, jako bojówkę... Brano ludzi bez wyboru, ale ludzi rzeczywiście z niesłychaną odwagą... Inteligencja dawała plany, oni dawali wykonanie. Ale partye zagarniały zdobycz dla siebie, a bojownikom płacono tak małe pensye, jak stójkowym.

Niejednokrotnie w sądach dziś można usłyszeć genezę bandyty, przylapanego na gorącym uczynku...

Opowiada on, że terminował w bojówce, ale po co miał się z prowodyrami dzielić. Szumowiny bojówek zorganizowały własne bandy i zaczęły działać na własną rękę, dzieląc zdobycz między sobą. Stworzył się tak przykry stan dla samych partyj, że, nieumiejąc sobie poradzić z bojownikami, musieli rozpuścić swoje bojówki, aby

nie odpowiadać przed społeczeństwem za ich bezkarne wybryki...

Rozpuścić łatwo, ale poskromić bojowców i wytłumaczyć im, że człowiek musi być bezpieczny, bo w innych warunkach praca niemożliwa — to rzecz o wiele trudniejsza.

W państwach bardziej uspołecznionych samo społeczeństwo ściga takich ludzi i ułatwia odnalezienie bandytów. U nas dzieje się inaczej... Każdy uchyla się od tego środka, a nawet są inteligenci, którzy okupują się bandytom, gdy ci zażądają od nich pewnej sumy.

Przyczyna leży i w tem, że u nas każdy unika policji i obawia się jej protokołów, a więcej jeszcze podejrzeń. Tu też zadanie policji jest o wiele trudniejsze, zwłaszcza, że w tak dużym mieście, jak Łódź, w wielu zaułkach czyha na nią z branningiem bandyta.

Mimo to, już ujęto kilku wybitniejszych przywódców bandytów, jak Dłużewski i inni. Powoli i te resztki będą rozbite. Niezaprzeczenie i nowi przyjdą, ale będzie ich już mniej, niż tych, których wytworzyły czasy rewolucyjne.

Nie należy więc utyskiwać nad tem, że bandytyzm wzrasta, bo rzeczywiście on maleje. A że gdzieś jeszcze jakiś niedopatek rakiety się znajduje i wybuchnie, to musiny być na to przygotowanymi, że jeszcze sporo czasu upłynie, zanim na rynku pracy ludzkiej, gdzie na dyw różnych jednostek jest wielki, takie wybryki przestaną istnieć. Nie zaradzą na to usłowania policji, ale tylko zmiana całego systemu.

ruje wicedyrektor T. wa, p. Szczepański. Będą też czynne w roku bieżącym i zespoły wokalne. Wogóle T wo rozwija gorączkową działalność, a członkowie czynni pełni są zapala i dobrych chęci.

Rozkład pracy w T wie ustalono w sposób następujący: orkiestra odbywa próby we wtorki i piątki, chór męski w poniedziałki i czwartki, żeński i mieszany w poniedziałki i co drugi wtorek, zespoły wokalne w środy.

(f) Z T wa „Wiedza“. Na posiedzeniu zarządu „Wiedzy“ omawiano sprawę urządzenia koncertu popularnego w Domu Ludowym (Przejazd 84) w przyszłą niedzielę o godzinie 3 ej po południu. Bilety wejścia na ten koncert będą niedrogie—od 15 do 20 kop.

Na program koncertu złożą się: śpiew solowy, skrzypce, orkiestra mandolinistów, chór kościelny św. Józefa i t. p.

Wczoraj odbyło się posiedzenie w kwestyi omówienia programu.

Dla biblioteki na Bałutach, mającej być otwartą niezadługo, przygotowywane są katalogi.

(f) Z Towarzystwa nauczycieli chrześcijan. Głównym punktem obrad wczorajszego posiedzenia zarządu była sprawa urządzania nadal koncertów historyczno-pedagogicznych dla młodzieży. Zebranie organizatorów postanowiono zwołać na piątek przyszłego tygodnia.

(h) Ze Zgromadzenia majstrów tokarskich. W środę wieczorem odbyło się posiedzenie członków tego zgromadzenia w lokalu Stowarzyszenia majstrów fabrycznych.

Zapisano 8 uczniów, wypisano jednego na czeladnika, przyjęto 1 do grona majstrów i załatwiono parę kwestyj bieżących.

(h) Ze zgromadzenia majstrów stolarskich. Dnia 4 października o godzinie 4 po południu, w lokalu stowarzyszenia majstrów fabrycznych Nowy-Rynek № 6, odbędzie się ogólne zebranie członków zgromadzenia.

(x) „Przyszłość“. W poniedziałek dnia 2 października r. b. odbędzie się na dochód Towarzystwa „Przyszłość“ przedstawienie w teatrze polskim p. A. Zelwerowicz, gdzie grana będzie sztuka p. t. „Ziomkowie“ w 3 aktach Szoloma Asza. Bilety nabywać można codziennie w lokalu Towarzystwa (Konstantynowska 5) od 3 — 10 wieczorem.

Przedstawienia te są urządzone w celu zasielenia kasy instytucji tak szlachetnej i poważnej a nieodzownej przy dzisiejszych stosunkach. Prosimy więc bardzo wszystkich, którym prawdziwie leży na sercu wykorzenienie złych nałogów z pośród naszego społeczeństwa o szczerze poparcie czy to moralne, czy materialne tak wielce sympatycznej instytucji jaką jest Towarzystwo abstynentów „Przyszłość“.

(a) Łódzkie Towarzystwo „Talmud-Tory“ rozszerzyło mechaniczne i elektrotechniczne warsztaty w gmachu, przy ulicy Średniej nr. 46.

Obecnie można w nich wykonywać wszelkie roboty w zakresie gałęzi mechanicznej wchodzące, jak budowę maszyn lub aparatów podług powierzonych rysunków, części transmisyjne, roboty tokarskie, heblarskie i reparacyjne oraz w zakresie elektrotechnicznym, reparację motorów i dynamomaszyn wszelkich systemów, lamp łukowych i t. p.

(x) Odznaczenie. Pan Marcin Środa, majster kunsztu szewskiego, otrzymał za swoje wyroby na wystawie w Millerowie duży złoty medal.

Pan Środa prowadzi swój interes przy ulicy Staro-Zarzewskiej № 4.

(h) Roślinność. Na zadrzewienie dróg i ulic wydają się poważne sumy pieniężne, ale częstokroć wydatek ten idzie na marne z tej przyczyny, że ludność mało szanuje roślinność, niszczy ją swawolnie, wyrządzając krzywdę ciężką ogółowi.

Łamanie drzewek młodych, obdzieranie ich z kory, strącanie gałęzi napotyka się w Łodzi na każdym kroku. Publiczność nie zwraca uwagi na takie szkodliwe psoty.

Przed paru laty zorganizowano w Łodzi Towarzystwo opieki nad drzewostanem, którego zadaniem jest piecza nad roślinnością nietylko w Łodzi, ale i w całym Królestwie Polskim. Żeby zaś działalność tego Towarzystwa dotarła do tych sfer ludności, która nie pojmuje znaczenia roślinności, żeby nawet już w dzieciach rozbudzić poszanowanie roślinności, urządza co rok zabawę, wczasie której rozdaje dzieciom roślinki do ho-

dowania, nagradza za okazy najlepiej wypielęgnowane.

Jutro odbędzie się taka zabawa w ogrodzie Resursy rzemieślniczej, Wody Rynek dom strzelców.

Spodziewać się dla tej zabawy należy poparcia ze strony ogółu mieszkańców.

(a) Katastrofy budowlane. Wczoraj na terytorium fabryki wstażek jedwabnych S. Czamańskiego przy ulicy Kątnej № 14, zdarzyła się katastrofa budowlana.

Jeden z budynków drewnianych z powodu starości komisya techniczna zakwalifikowała do rozbiórki. Prawo rozbiórki i materiał budowlany nabył przedsiębiorca Laskowski z Widzewa, powierając nadzór nad rozbiórką Józefowi Pianowskiemu. Kiedy przystąpiono do roboty, zaczęły walić się ściany frontowe, a następnie boczne. Podczas tego córki robotników przebiegały około ogrodzenia, zbierając wióry na rozpalkę. Walące się ściany przyniotły dziewczynki. Z pod rumowisk wydobyto trupa 6-letniej Natalii Wawrzeńczak, 7-letnia Janina Zielińska uległa lekkim okaleczeniom rąk, nóg oraz twarzy. Ocalenie swe zawdzięcza temu, że głowa jej dostała się w otwór okienny. 18-letni Andrzej Pianowski, robotnik, ma głowę okaleczoną i nogę złamaną. Odwieziono go szpitala św. Aleksandra.

Na miejsce katastrofy zjechały władze policyjne i śledcze. Ranne dzieci odwieziono do szpitala w stanie dość ciężkim. Trupa Natalii Wawrzeńczak zabrali rodzice do mieszkania przy ulicy Kątnej № 24.

Władze sporządziły protokół dla pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

— Na terytorium przy ulicy Lipowej № 5 zawaliły się ściany dwupiętrowego budynku fabryki Nachmana i Szynbli Goldbergów, z powodu podkopywania fundamentów sąsiedniej nieruchomości Gibela. Wypadków z ludźmi nie było.

(f) Nowa budowla. Miejska komisya budowlana pod przewodnictwem p. prezydenta miasta Pienkowskiego w czwartek ubiegły oglądała i przyjęła przerobiony na teatr kinematograficzny budynek teatru „Victoria“ przy ulicy Piotrkowskiej № 67.

O budowlu tej pisaliśmy przy rozpoczęciu robót, zaznaczając, że prowadzi je inż. arch. Edward Banasz, i, że ma to być jedna z najładniejszych sal w Łodzi. Obecnie, gdy roboty już ukończono, przekonaliśmy się, że p. Banasz stworzył cacko, skończenie piękne.

Bardzo duża sala o łukowatym suficie utrzymana jest w tonach makartowskich. Ciemno pomalowane tło jest rozjaśnione obramowaniem sceny robionem na marmur, i plafonami na froncie sceny, w głębi sali i po bokach. Umiejętnie zastosowane światła elektryczne (głównie górne) nadają całości wyraz właściwy.

Plafony są dziełem art. malarzy pp.: Haltrechta, Tormasowej i Pietkiewicza. Ocenę ich pozostawiamy specjalistom, zaznaczając, że stanowiska zwykłych widzów-profanów, że prezentują się bardzo ładnie, wypracowane są starannie z dużym artyzmem.

Sala posiada sześć wyjść dogodnych i jedno wejście główne; kasę ustawiono w eleganckim vestibulu.

Na scenie p. Banasz zastował bardzo dopiętą maszynę do przesuwania ekrenu. Przed sceny zakrywa ciężka puszcza zasłona bordo złotymi rzutami.

Budynek nosić będzie nazwę teatru „Casino“.

(b) Pędraki. W ogrodzie miejskim przy ulicy Pańskiej pod trawnikami zauważono znaczną ilość pędraków chrząszczy, które na dość dużej przestrzeni niszczyły trawniki i krzewy. Z polecenia starszego ogrodnika przystąpiono do niszczenia tego szkodnika. Miejscami znajdują się w ziemi całe garnce pędraków.

(a) Spalanie dymu. Gubernator piotrkowski okólnikiem polecił właścicielom fabryk zaprowadzić wszędzie aparaty dymochłonne. Uczeń wykonanie tego rozporządzenia zmniejszy znacznie ilość sadzy, krążącej w powietrzu łódzkim.

(a) Łódzka choroba. Warszawskie Towarzystwo cyklistów w Łodzi rozesłało wszystkim swoim członkom znaczki cyklistowskie sporządzone umyślnie z Berlina z fabryki Pawła Fritza.

Jak gdyby brakło u nas polskich firm wyrabiających takie znaczki.

(x) The Bio Express. Niedziela 1 października otwarcie sezonu. Po zupełnem przerobieniu teatru wprowadzono wszystkie wymagane dla zdrowia i bezpieczeństwa ulepszenia.

Dyrekcya zakupiła nowy wynalazek firmy Goumonta: maszyny dające zupełną iluzję głosu i tonu. Będą więc demonstrowane całe opery, operetki, odczyty i lekye, jak również najlepsze dramaty w wykonaniu artystów królewskich teatrów w Kopenhadze z panią Nilsen na czele.

(k) Zwierzęność. Do wydziału śledczego zgłosiła się 17-letnia dziewczyna, służąca i zameldowała że przed kilku dniami wyszła ze swym znajomym kawalerem na spacer. W końcu Nowocegielniańskiej ulicy podszło do nich jeszcze 4 ludzi, którzy umówili się widocznie przedtem ze swym kolegą i nie bacząc na krzyki i szamotanie się dziewczyny, dopuścili się na niej gwałtu.

Zbrodniarze pastwili się nad swą ofiarą od godziny 10 do 1 po północy. Pomimo rozpaczliwych krzyków o pomoc nikt nieszczęśliwej dziewczynie na pomoc nie przybył, gdyż dzielnicca ta jest mało zaludniona, a posterunków policyjnych weale w tych stronach niema.

Śledztwo stwierdziło osobistości zbrodniarzy, których oddano w ręce władz właściwych. Nieszczęśliwa ofiara chuci leży obłożnie chora.

(a) Oblawa. Dzisiejszej nocy władze policyjne, otrzymawszy wiadomość, że przy ulicy Pasaż Szulca nr. 70 — ukrywają się bandyci, zarządziły obławę. Otoczono dom i dokonano szczegółowej rewizyi.

W stajni znaleziono ukrytych dwóch podejrzanych ludzi: Przebiegłego i Dobrowolskiego, bez dowodów legitymacyjnych i zajęcia. Obu aresztowano i przeprowadzono do 4 cyrkułu policyjnego.

(a) Ekshumacja. Donosiliśmy o zagadkowej śmierci Chila Majera Flachsa, syna właściciela hotelu przy ulicy Zawadzkiej. W kilka dni po pochowaniu zwłok na starym cmentarzu żydowskim zaczęły krążyć pogłoski że Chil Flachs umarł z otrucia.

Onegdaj wobec towarzysza prokuratora, sądziego śledczego lekarzy cyrkułowych i przedstawicieli policyi dokonano ekshumacji zwłok.

Wnętrznosci zmarłego Flachsa przesłano do analizy do laboratorium miejskiego.

(a) Śledztwo w sprawie bandytów. Wczoraj po południu zjechały władze policyjne i śledcze na terytorium domu S. Cukra przy ulicy Rzgowskiej nr. 6, gdzie przed kilku dniami zdarzyło się krwawe zajście z bandytami.

Przywieziono tutaj z więzienia przy ulicy Miłsza pod silnym konwojem, aresztowanych w owym czasie 5 synów stróża Hołysza, obwiniętych o współudział w przestępstwach bandytów, z których jednego zabito na dachu.

W obecności obwiniętych Hołyszów zdjęto pieczęcie z drzwi i zarządzono sprawdzanie różnych rzeczy znalezionych w mieszkaniu, gdzie przebywali bandyci. Każdy z aresztowanych wskazał przedmioty, należące do niego.

Po skończonej czynności, aresztowanych przewieziono z powrotem do więzienia.

(a) Aresztowanie w ogrodzie. Wczoraj po południu uruchomione oddziały policyi otoczyły ogród miejski przy ulicy Mikołajewskiej i zaczęły szczegółową rewizję. Z pośród kilkudziesięciu osób aresztowano 8, między nimi dwa podejrzane indywidua, przy których znaleziono broń palną.

(a) Aresztowanie. Strażnicy policyjni aresztowali przy ulicy Trębackiej Leona Hofmana, przy którym znaleziono rewolwer.

(p) Pogotowie ratunkowe w ciągu dnia wczorajszego między innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległo 5 osób
— Na ul. Widzewskiej nr. 147 Franciszek Kaczmarek, 4-letni syn robotnika, zatrut się spirytusem denaturowanym. Otrzymał pomoc lekarza Pogotowia i pozostawiono go w stanie groźnym

— Na Wodnym Rynku nr. 9, w mieszkaniu własnym otrut się jakimś płynem majster fabryk Schablerskich i w drodze do szpitala Schablerów zmarł w karetce Pogotowia. Przyczyna tego rozpaczliwego kroku nieznaną

— Dziś, o g. pół do 7 rano, na stacji Elektrowni, Targowa 29, monter także Elektrowni, Wacław Raszczyński, lat 33, został ranny w ręce prądem elektrycznym, wskutek czego utracił chwilowo przytomność. Po udzieleniu doraźnej pomocy przez lekarza Pogotowia, odzys-

kał częściowo przytomność, niemniej stan jego budżet obawie.

(a) **Kradzieże.** Z mieszkania Andrzeja Zmudzńskiego, przy ul. Piotrkowskiej nr. 166, za pomocą wyłamania zamka u drzwi skradziono srebrny zegarek, ubranie i różne przedmioty, wartości 100 rb.

— W fabr. M. Bachraha (Leszno 39/43) robotnik Józef Szalowski, skradł różne towary, wartości około 80 rb. Szalowski aresztowano.

— Z kawiarni Szymchy Zagańskiej (Zawadzka 34) skradziono różne rzeczy, wartości kilkudziesięciu rubli.

— C. Zilberberg, lat 15, skradł w piwiarni Lejby Izraelowicza, przy ul. Widzewskiej nr. 26, złoty zegarek damski, dewizkę i pierścionki. Zilberberga aresztowano.

*

(a) **Pożar.** — Jedna ofiara. Dziś, o godzinie pół do 2 po północy, w posesji wdowy Rozalii Pędzimaż przy ulicy Piątkowskiej w Zgierzu wybuchł pożar.

Ogień powstał w stajni, przylegającej bezpośrednio do oficyny, zamieszkaanej przez Teodora Sיעińskiego i wdowę Franciszkę Świętosławską.

Wzywana na ratunek miejscowa straż ogólnowa ochotnicza zabezpieczyła od pożaru sąsiednie budynki drewniane. Jednocześnie zajęła się energicznie tłumieniem pożaru na oficynie, a następnie po utworzeniu wejść do mieszkań, ratowaniem mienia lekarzów.

Stajnia spłonęła doszczętnie, z oficyny pozostał tylko żrąb.

W ogniu zginął koń i świnia, należące do Sיעińskiego, a co najsmutniejsza, ofiarą pożaru padł parobek tegoż Sיעińskiego, 20 letni Michał Karczyński; spał on w stajni i przebudził się dopiero wtedy, gdy uczuł syjące się nań iskry. Wyjście ze stajni było już w ogniu. Pomimo to, Karczyński wyskoczył z ognia na podwórze, lecz tak strasznie poparzony na całym ciele, iż niema nadziei utrzymania go przy życiu.

Istnieje mniemanie, że Karczyński, który wczoraj, z okazji swoich imienin, udał się spać w stajnię nietylko z piętrem, paląc papierosy i tym sposobem spowodował pożar.

Poniesli straty: właścicielka posesji 500 rb., Sיעiński z górą 200 rb. i Świętosławska — nieznaczne straty z powodu uszkodzenia sprzętów.

SZTUKA.

(x) **Teatr polski** (Cegielniana 63). Aż dwie ciekawe premiery przyniesie najbliższy tydzień teatralny.

— W czwartek, d. 5 p. m. ukaże się po raz 1-szy w Łodzi, trzyaktowa komedia Kadelburga pod tytułem „Czarna plama,” która doznaje wciąż entuzjastycznego przyjęcia na scenie teatru Małego w Warszawie, w sobotę zaś dnia 7 p. m. wznowione będzie od szeregu lat w Łodzi niegrane arcydzieło Gerharda Hauptmanna p. t. „Hanusia” z p. Czechowską w tytułowej roli.

— „Chłuba naszego miasta,” która wstępnym bojem zdobyła sobie trwałe i zgola zastuzone powodzenie, dana będzie dzisiaj po raz drugi; w przyszłym zaś tygodniu ukaże się we wtorek 3 p. m. — W przygotowaniu „Wassa Żeleznawa,” najnowszy dramat M. Gorkija.

— Jutro, w niedzielę, odbędą się dwa widowiska: o 3 po poł. dana będzie malownicza komedia Szekspirowska „Stracone zachody miłości;” wieczorem zaś ujrzy po raz pierwszy światło kinokietów, nigdzie niegrany wodewil Zygmunta Przybylskiego „Antek Smutny i Jędrzek Śmiech,” bogato ilustrowany śpiewami i tańcami i aktualnymi kupletami.

(x) **Teatr popularny** (Konstantynowska 16). Dziś wieczorem ukaże się po raz pierwszy wspaniały dramat historyczny w 5 aktach p. t. „Krwawe gody,” z czasów Katarzyny Medicis (wiek 16) i Karola IX go króla Francji. Cztery główne postacie w sztuce odtworzą: pp. Pauciewiczowa, Wacławowska, Mielewska i Orłowski, tudzież wystąpi cały zespół artystyczny.

— Jutro, w niedzielę po południu „Krzyżacy” w 7-miu odsłonach, na tle powieści H. Sienkiewicza, z zupełnie nową wystawą; wieczorem zaś o godzinie 8 min. 15 po raz drugi „Krwawe gody” A. Lindnera.

W przygotowaniu głośna sztuka G. Hauptmanna w 4-ach aktach p. t. „Bobrowe futro” oraz wznowienie dawno niegranej a obecnie wystawionej w Teatrze warszawskim z olbrzymim powodzeniem, komedii Bałuckiego „Grube ryby” w dziesiątą rocznicę śmierci znakomitego komedjopisarza.

Z WARSZAWY.

* Szkoła malarstwa.

Znany i ceniony malarz, p. Antoni Austen, otwiera z dniem 1 października w parku Sielce, pod Warszawą, szkołę malarstwa, pod nazwą: „Szkoła artystyczna plenerowa”.

Lokal szkoły, otoczony rozległym i urozmaiconym parkiem, pozwala czynić studia nie tylko w szkole, ale i na otwartym powietrzu w ciągu całego roku.

Do szkoły mogą uczęszczać, bez egzaminu wstępnego, zarówno kobiety jak i mężczyźni, bez różnicy wieku i bez względu na stopień przygotowania. Materiały i przybory każdy studujący powinien mieć własne. Opłata miesięczna wynosi 15 rb., a wpisowe 2 rb.

Szkoła znajduje się w odległości 1 wiorsty od rogatki Belwederskiej, obok przystanku kolejki wilanowskiej.

NERWY.

Z prawdziwym zajęciem czytaliśmy świeżo ukończone w „Tygodniku Ilustrowanym” wspomnienia generała Ludomira Stępowskiego z wojny japońskiej. Autor, człowiek niezwykle sympatyczny i skromny, poprzestaje na odmalowaniu tych zdarzeń, w których oddział jego był czynny. A czynność polegała raczej na karności, na pilnym spełnianiu rozkazów, niżeli na bohaterkich walkach. Jakkolwiek biegłym znawcą sztuki wojennej jest autor, jednakże nie daje nam planu ogólnego kampanii. Są to tylko jakby cenne kamyczki — jeżeli takich zbierze się dostatek, to z nich kiedyś historyk fachowy potrafi ułożyć wierny mozaikowy obraz całej działalności wojennej.

Wszyscy wiemy, jak ciężkimi klęskami zakończyła się ta działalność. Generał S., na swoim szczerym stanowisku obserwacyjnym, zdołał pochwylić niektóre przyczyny tych klęsk — dla wielu nieoczekiwanych. Wspomnienia zaś swoje zamyka wyimkiem z dzieła, które napisał poważny niemiecki zawodowiec, major Bronsart von Scheilendorf, pod tytułem: „Sześć miesięcy przy boku wodza wojsk japońskich.”

Pozwolimy sobie przytoczyć parę zdań Bronsarta v. Schellendorfa, mających doniosłe znaczenie wychowawcze.

„Nigdy nie trzeba zapominać, że na wojnie najsurowszy rygor nie zdoła uratować armii od demoralizacji, jeśli skutkiem wadliwego wychowania, przemęczenia, niedostatecznego odżywiania i innych braków nerwy ludzkie odmówią posłuszeństwa.

W takich przełomowych chwilach ani miłość ojczyzny, ani uczucie honoru, ani bezwarunkowa karność i posłuszeństwo, dobra woła narzeczcie nie mogą wywrzeć wpływu na ludzi... Za wszelką tedy cenę powinniśmy się starać pielegnować i wzmacniać swe nerwy! Zadanie to musi być podstawą wychowania narodu w domu, w szkole i w armii.”

Niestety, jakże daleko rzeczywistość odbiega od życzeń tak rozumnych!

Wojna turecko-włoska.

Wczoraj, już po wypuszczeniu na miasto „Rozwoju”, otrzymaliśmy depeszę, znamionującą, że wojna turecko-włoska jest nieuniknioną. Fakt to bardzo doniosły, mogący spowodować maństwo powikłań międzynarodowych i niemożliwych na razie do ocenienia następstw. Wydaliliśmy więc „Dodatek nadzwyczajny”, który poniżej powtarzamy:

Berlin, 29 września. Godzina 4 min. 30 po południu. (Telegram własny od specjalnego korespondenta):

Turcja odrzuciła ultimatum, wojna nieunikniona. Urzędowy komunikat jeszcze nie ogłoszony.

Rzym, 29 września (P). Rząd turecki nie uwzględnił żądań ultimatum włoskiego i dlatego Włochy i Turcja od godz. 2 m. 30 po południu,

dnia 29 września r. b., znajdują się w położeniu państw wojujących.

Blokada portów Trypolisu i Cyrenajka bezwzględnie będzie zakomunikowana mocarstwom.

Rzym, 30 września (wł.). **Włochy wypowiedziały wojnę Turcji. Blokada Trypolisu rozpoczęta.**

Londyn, 29 września (wł.). Dalsze przewleknięcie sprawy porozumienia uważają za rzecz wykluczoną.

Dzienniki twierdzą, że niema już żadnej nadziei pokojowego załatwienia sprawy.

Londyn, 29 września (wł.). Sądząc z nastroju ogólnego, zarówno prasa, jak i ogół wywierać będą nacisk na rząd angielski, aby w celu zlokalizowania wojny włosko-tureckiej, nie przeszkadzał pochodowi wojsk tureckich przez Egipt i Sudan.

Dla Turcji byłoby to sprawą pierwszorzędnej znaczenia, gdyż miałyby ułatwiony dostęp do Trypolitanii, do której na morzu wstęp zagroziły jej okręty włoskie.

Rzym, 29 września (wł.). Zaraz po otrzymaniu odmownej odpowiedzi od Turcji, rząd włoski wydał rozkazy gabinetowe do wojsk i marynarki.

Jednocześnie doręczono ambasadorowi tureckiemu paszport i oddano do jego rozporządzenia wagon do pierwszego z odchodzących pociągów.

Londyn, 29 września (P). „Times” pisze, że młodoturcy, bez względu na poparcie Anglii, kultywujący li tylko przyjaźń z Niemcami, nie powinni oczekiwać pomocy ze strony Anglii.

Berlin, 29 września (wł.). Dzisiejszy populonniowy „Lokal Anzeiger” donosi, że flota turecka opuściła Beirut w kierunku Trypolisu.

Jutro spodziewane jest starcie flot nieprzyjacielskich.

Konstantynopol, 29 września (wł.). Flota turecka znajduje się obecnie między Smyrną a Dardanellami.

Wiedeń, 29 września (P). Z Konstantynopola przybył tu ambasador turecki Reszid-pasza.

Odesa, 29 września (P). Ambasador turecki w Petersburgu Turchau-pasza wyjechał nagle do Wiednia.

Wiedeń, 29 września (P). Na giełdzie wywieszono ogłoszenie urzędowe, że przedsiębrane są wszelkie środki w celu zlokalizowania konfliktu włosko-tureckiego.

Rzym, 29 września (P). Do agencji «Stefani» telegrafują z Walony, że oficerowie tureccy, członkowie partii „Jedności i Postępu” na zebraniu przedstawicieli kupiectwa zaproponowali bojkot towarów włoskich. Zebrani jednak jednogłośnie odmówili wobec stosunków przyjacielskich i wspólnych interesów, wiążących Albanię z Włochami.

Konstantynopol, 29 września (P). Korespondent petersb. Ag. telegr. z wiarogodnego źródła dowiedział się, że Włochy uważają sprawę trypolitańską, jako wchodzącą wyłącznie w sferę interesów śródziemnomorskich poza kwestyę wschodnią i szczerze życzą sobie oraz spodziewają się, że okupacja Trypolisu nie wpłynie na odrodzenie sprawy wschodniej, mimo to, wobec nastroju państw bałkańskich, tęczą jest wątpliwa, czy nadzieja ta się ziści.

Treść ultimatum.

Ultimatum Włoch do rządu tureckiego brzmi następująco:

Przez wiele lat rząd włoski zawsze podkreślał przed Portą konieczność uporządkowania zaniedbanych stosunków w Trypolisie i Cyrenajce, gdyż obszary te powinny uczestniczyć w takich samych postępach, jakie już w innych częściach Afryki północnej zostały urzeczywistnione. Taka zmiana, którą narzucają ogólne postulaty cywilizacji, ma dla Włoch znaczenie żywotne i pierwszorzędne z powodu małej odległości tych krajów od wybrzeża włoskiego. Mimo, że rząd włoski zawsze, a zwłaszcza w ostatnich czasach, był wobec rządu tureckiego w rozmaitych sprawach lojalnym, mimo umiarkowania i cierpliwości, których rząd włoski dawał dowody, nietyko zamiary co do Trypolisu zostały przez rząd cesarski niezrozumiane, lecz co gorsza, wszelkie przedsięwzięcia Włoch w tych obszarach napotykały na systematyczny, zacęty, a nienzasadniony opór. Dawszy w ten sposób dowody trwałej wrogości przeciw prawowitemu postępowaniu Włoch w Trypolisie i Cyrenajce, rząd cesarski, w ostatnim cza-

sie przez ambasadora zaproponował rządowi włoskiemu takie porozumienie, iż oświadczył gotowość przyznania wszelkich gospodarczych ustępstw, dających się pogodzić z godnością i wyższymi interesami Turcyi. Rząd włoski sądzi jednakże, że nie może już w tej chwili wdawać się w takie pertraktacje, których bezskuteczność wykazały już minione doświadczenia, a które dalekie są od tego, by dawały gwarancje na przyszłość, a owszem mogą tylko stworzyć trwałą podstawę do starć i konfliktów.

Z drugiej strony sprawozdania, jakie nadeszły do rządu włoskiego od agentów konsularnych w Trypolisie i Cyrenajce, przedstawiają sytuację jako nader groźną z powodu agitacji, prowadzonej tam przeciw Włochom, widocznie przez oficerów i inne organy władzy. Agitacja ta jest bezpośrednio niebezpieczna nie tylko dla włoskich poddanych, lecz także dla obcokrajowców każdej narodowości, którzy słusznie są wzburzeni i zaniepokojeni o swoje bezpieczeństwo i zaczęli natychmiast opuszczać Trypolis i przenosić się na okrzęty.

Przybycie transportów wojskowych do Trypolisu — zarządzenie, na którego poważne następstwa rząd włoski już poprzednio zwrócił uwagę rządu otomańskiego — przyczynia się obecnie do zaostrzenia sytuacji i nakłada na rząd włoski wyraźny i bezwarunkowy obowiązek przeciwdziałania niebezpieczeństwu stąd wynikającemu.

Ponieważ więc obecnie rząd włoski widzi się zmuszonym dbać o ochronę godności swojej i swoich interesów, postanowił przystąpić do okupacji wojskowej Trypolisu i Cyrenajki.

To jest jedyne rozwiązanie, na które Włochy zgodzić się mogą, ponieważ rząd włoski spodziewa się, że rząd otomański wyda odpowiednie rozkazy, aby to zarządzenie ze strony obecnych przedstawicieli Turcyi nie napotkało na żaden opór i by dalsze zarządzenia, które będą koniecznym następstwem tamtego, mogły być bez trudności przeprowadzone. Aby zaś wynikający stąd stan rzeczy ostаточно uregulować, będzie potrzebna dalszych umów między obu rządami.

Ambasada królewska w Konstantynopolu otrzymała polecenie, aby zażądała od rządu otomańskiego natychmiastowej odpowiedzi w tej sprawie, w ciągu 24 godzin od terminu wręczenia tego aktu Porcie; w przeciwnym razie rząd włoski będzie się widział zalewonym przystąpić do bezpośredniego przeprowadzenia zarządzeń, mających na celu zapewnienie okupacji.

Zechce pan dodać, że odpowiedź Porty w wyżej wymienionym terminie 24 godzin, ma nam być podaną do wiadomości również za pośrednictwem ambasady tureckiej w Rzymie.

Podpisano: Dr. San Giuliano.

Różne wieści.

— W całej Turcyi, przedewszystkiem w stolicy, panuje wielkie oburzenie na przewrotność polityki niemieckiej. Większość prasy tureckiej zgadza się na jedno, że Niemcy swoim dwulicowym stanowiskiem i haniebnym opuszczeniem Turcyi w chwili stanowczej, unicestwili za jednym zamachem swe wieloletnie starania, ażeby uzyskać zaufanie rządu tureckiego i wpoić w opinię publiczną fałszywe mniemanie o rzekomej przyjaźni niemiecko-tureckiej. Przy tej sposobności przypomina prasa turecka, że cesarz Wilhelm przyjmował tak chętnie nadawany mu tytuł „protektora Islamu“.

— W Berlinie na giełdzie z powodu wiadomości o ultimatum włoskiem, zapanowało ogólne przygnębienie. W rękach niemieckich znajduje się znaczna ilość papierów i walorów tureckich, które odrazu znacznie spadły. Najbardziej w Turcyi zaangażowany jest Bank niemiecki („Deutsche Bank“), którego akcje spadły odrazu o 3 proc. „Goettinger Bank“ zawiesił wypłaty; pasywa jego wynoszą 1½ miliona marek. Przyczyną tego jest nagłe pogorszenie, z powodu wiadomości o wojnie, niemieckiego rynku pieniężnego.

— Dwie włoskie dywizje pancerne krążą po wodach trypolitańskich. Składają się one z 8 okrętów liniowych oraz odpowiedniej liczby torpedowców i kontrtorpedowców.

— Okrzęty wojenne eskortują wielką flotę transportową, na której znajduje się 30 do 40 tys. wojska.

Nadto krążowniki włoskie strzegą wybrzeży trypolitańskich, ażeby przeszkodzić wszelkim dowozom ze strony Turcyi.

— Włoski korpus ekspedycyjny do Trypolisu liczy 40,000 ludzi.

Dalszych 150,000 jest już pod broń powołanych.

Na pokój niema nadziei.

— „Times“ nawołuje rząd angielski, ażeby zapobiegł krokom, które grożą wywołaniem pożaru europejskiego.

— „Messagero“ stwierdza, że Niemcy, zanim Włochy zdecydowały się na krok stanowczy, zapewniły im poufnie swoją lojalność. Nota niemiecka, zapewniająca o tej lojalności, opiewa na wstępie, że Niemcy, zanim się zdecydowały na ten krok, wystawione były na ciężką próbę, z powodu stosunków przyjaznych, łączących je z Turcyą; pomimo to nie zawahały się poprzeć swego sprzymierzeńca, należącego do trójprzymierza.

TELEGRAMY.

Petersburg, 29 września. (P.) Minister handlu i przemysłu wniósł do Dumy państwowej projekt przeznaczenia w r. 1912 rb. 131,869 tytułem zaliczek ziemstwu, miastom, stowarzyszeniom, gminom i osobom prywatnym na zakładanie i utrzymywanie szkół artystyczno-przemysłowych.

Petersburg, 29 września. (P.) W szpitalu zakładów Putilowskich chory umysłowo robotnik zabił d-ra Rodzajewskiego.

Petersburg, 29 września. (P.) W sprawie Zilańskiego komitetu strajkowego inżynier kolei moskiewsko-windawsko-rybińskiej, Janowski, skazany został przez izbę sądowną na 4 lata twierdzy, telegrafista Matrin na 3 lata, rachmistrz Akceban i felczer Dudikow na 2 lata, monter Samujlo na 1 rok. Jeden oskarżony niewinny.

Wiedeń, 29 września. (P.) „Neue Fr. Pr.“ donosi, że Turcyja zamierza w formie katerycznej zażądać, żeby Grecyja w najkrótszym czasie oświadczyła o swaj bezinteresowności co do Krety. W razie niezadowolającej odpowiedzi Turcyja zdecyduje się na operacje wojenne na granicy Tessalii.

Odesa, 29 września. (P.) Wojenny sąd okręgowy skazał na karę śmierci dwóch uczestników zbrojnego napadu w lipcu 1911 r. na kantor amerykańskich maszyn rolniczych.

Tyflis, 29 września. (P.) Wojenny sąd okręgowy skazał na karę śmierci przez powieszenie dwóch mieszkańców pow. tyfliskiego za napady rozbójnicze na dyliżanse w listopadzie 1909 r.

Tyflis, 29 września. (P.) W miasteczku Stare Senaki 10 rozbójników, strzelając, pod groźą śmierci zabronili handlarzom ruszania się z miejsc zrabowali cenniejsze towary, 3 tysiące rubli w gotówkę, zabili trzech kupców, stawiających opór i zbiegli. Podczas wymiany strzałów jeden rozbójnik został zabity, później schwytano 6. Jak się okazało, są to zbiegli przestępcy.

Temir-chan szura, 29 września. (P.) W okręgu Andyjskim rozbójnicy wymordowali członków komisji drogowej, inżyniera Czikalina wzięto do niewoli. Konwój wojskowy wraz z oficerem wymordowany. Prawdopodobnie zbrodnia jest dziełem bandy rozbójniczej Zolimchana.

Temir-chan szura, 29 września. (P.) Według uzupełniających wiadomości banda rozbójników, która napadła na komisję inżynierów, składała się z 15 osób. Podczas wymiany strzałów padli zabici: jeden rozbójnik, 9 jeźdźców, inżynier Orłowski, kontroler Warczenko, rotmistrz Dolidze, majster drogowy i woźnica; ranieni: 3 jeźdźców, 2 woźniców i inżynier Czikalina wzięty do niewoli. Zabici zostali zrabowani. Bandę, która zbiegła do okręgu wwieńskiego śeiga oficer z 14 kawalerzystami.

Tyflis, 29 września. (P.) Naczelnik kaukaskiego okręgu komunikacji telegrafował z Temir-chan szury, że na miejsce napadu na komisję inżynierów wyjechał naczelnik oddziału jeźdźców, mieszkańców i rotę żołnierzy. Według otrzymanych szczegółów lekko raniony pułkownik Czikalina uciekł na koniu rozbójnika i znajduje się obecnie w Wenedo.

Konstantynopol, 30 września. (P.) O godzinie 10 wieczorem Włochy wypowiedziały wojnę Turcyi, o godzinie zaś 10 m. 30 wieczorem włosi wysadzili na ląd wojsko w Trypolis i Bongari. Gabinet Haki-paszy podał się do dymisji. Wiel-

kim wazyrem mianowano prezesa senatu Seid-paszę, ministrem spraw zagranicznych mianowano Kiamil-paszę, byłego wielkiego wazyra po ogłoszeniu konstytucyi, Minister wojny Hachmud-Szeftket pozostał na posadzie.

Saloniki, 30 września. (P.) Krążownik włoski zniszczył torpedowiec turecki „Turecki Epir“ w porcie Preweza. Władze wojskowe wysłały do Prewezu batalion piechoty.

Berlin, 30 września. (P.) Niemcy przyjęły pod swoją opiekę zamieszkałych w Turcyi włochoów.

Rzym, 30 września. (P.) „Tribuna“ pisze: Odpowiedź turecka dąży do przewleknięcia sprawy, by zniewolić Włochy do zaniebawiania chwili, sposobnej do wyładowania. Operacje wojenne będą rozpoczęte przez eskadrę manewrującą na wodach trypolitańskich, następnie wysłana zostanie wyprawa wojenna pod wodzą generała Caveza.

Trypolis, 30 września. (P.) W nocy wybuchło silne wrzenie wśród Turków i Arabów. Ludność ulokowała się na wybrzeżu i tarasach domów, oczekując pojawienia się okrętów włoskich. Europejczycy schronili się do swoich konsulatów. Włosi schronili się na torpedowce. O g. 11 rano przybył pierwszy torpedowiec włoski. Dowódca wysiadł na brzeg, gdzie go spotkał wicekonsul.

Konstantynopol, 30 września. (P.) W odpowiedzi na notę włoską rząd turecki pisze: „Porządek w Trypolisie nie był zakłócony. Turcyja konstytucyjna nie mogła zdążyć w ciągu trzech lat przeprowadzić żądanych przez Włochy reform ekonomicznych. Wysyłki wojsk i nabołów do Trypolisu Turcyja dokonywała na mocy prawa, przysługującego niezależnemu państwu. Rada ministrów wydała surowy nakaz, by ochraniać porządek.“

London, 29 września. (Wl.) Nadeszła tu z Teheranu depesza, że były szach został w pobliżu Astrabadu przez Edin-Muhameda-Chana pojmany i zabity.

Kraków, 30 września. (Wl.) Adwokat d-r Herman Seinfeld, obwiniony o sprzeniewierzenie depozytów i oszustwa, został dzisiaj skazany na trzy miesiące więzienia.

Z ostatniej chwili.

Konstantynopol, 30 września. (Wl.) Osoby dobrze poinformowane zapewniają, że Turcyja, za przykładem Włoch, rozpocznie natychmiast akcję przeciw Grecyji i obsadzi Tesalię. Turcyja liczy na to, że mocarstwa zachowają również w danym wypadku neutralność.

Konstantynopol, 30 września. (Wl.) Od Trapesundu ukazała się dzisiaj eskadra rosyjska.

Rzym, 30-go września. (Wl.) Okazuje się, że Włochy zmobilizowały 4 korpusy armii, z tych 2 z Włoch południowych użyto do ekspedycji trypolitańskiej, a 2 z północnych do wzmocnienia granicy od strony Austrii.

Konstantynopol, 30 września. (Wl.) W całym mieście panuje niesłychane wzburzenie; duchowieństwo mahometańskie wzywa do wojny świętej. Wśród zamieszkałych tutaj Europejczyków panuje duży niepokój.

Saloniki, 30 września. (Wl.) Zamieszkali tutaj liczni żydzi są silnie zaniepokojeni obawą ruchów przeciw nim.

Hamburg, 30 września. (Wl.) Niemiecki okręt wojenny „Elsass“ odpłynął dziś z zapieczętowanymi rozkazami na morze Śródziemne.

Konstantynopol, 30 września. (Wl.) Jeden z dyplomatów tureckich oświadczył, że mocarstwa, które doprowadziły do obecnego konfliktu, zwłaszcza Niemcy, poniosą odpowiedzialność za nieuniknione różne katastroficzne następstwa; przeważnie te z mocarstw, które są obecnie w Turcyi zainteresowane finansowo, odczują to poważnie. Wątpliwem także jest, czy uda się powstrzymać Turków od wybuchu rozpaczki, a z niemi wszystkich mahometan, postawionych nad brzegiem przepaści przez ciężkie bezprawie Włoch.

(Telefonem z Warszawy).

Dziś rano umarł Franciszek Kostrzewski, słynny rysownik-karykaturzysta.

Z KROLESTWA.

Na tle fanatyzmu religijnego. „Wiadomości Maryawickie” donoszą, iż święto dnia 8 września we wsi Rokitno, w powiecie błońskim, zakończyło się krwawą bitwą między katolikami a maryawitami. W bitwie wzięło udział około 1,000 ludzi, przy czem 30 osób zostało mocno pobitych i poranionych. Naczelnik straży ziemskiej na czele oddziału strażników nie mógł dać sobie rady z rozbrojeniem walczących i uśmierzeniem rozbujałych namiętności. Bitwa rozpoczęła się w Rokitnie, trwała 2 godziny i skończyła się w Błoniu, gdzie też raniono 8 ludzi, z których jeden już zmarł.

Przeistoczenie Pruszkowa w osadę. Od dawna już projektowane przeistoczenie Pruszkowa, który dotychczas jest wsią, wraz z przyległemi Żbikowem i Tworkami — w osadę, weszło obecnie w fazę urzeczywistnienia.

Na wniesione do rządu gubernialnego warszawskiego podane obywateli pruszkowskich otrzymano odpowiedź że w zasadzie rząd gubernialny nie sprzeciwia się przeistoczeniu Pruszkowa w osadę, żąda tylko przedstawienia nowych planów, zarówno Pruszkowa, jak i przyległych miejscowości, mających być włączonemi do projektowanej osady.

Plany te wykonano i przesłano, skutkiem czego rząd gubernialny skierował cały projekt, wraz z przehylną swoją decyzją do ministerjum spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

Według projektu, do przyszłej osady Pruszków włączone będą: Żbikówek, wieś Tworki, szpital tworecki i jeszcze kilka pomniejszych przyległych miejscowości.

Ważna komunikacja. W tych dniach władze kolejowe badały w Sosnowcu warunki komunikacji osobowej Katowic z linią dąbrowską.

Wskutek tych badań, dokonanych na prośbę kupców zagranicznych, powstał projekt zaprowadzenia bezpośredniej komunikacji osobowej popiesznej zagranicą z koleją dąbrowską przez ustanowienie dwu par pociągów osobowych katowickich, które stawać będą na linii wąskotorowej stacji Sosnowiec-dąbrowski i takie same pociągi dąbrowskie zabierać będą podróżnych bez przesiadania w Strzemieszycach, co obecnie utrudnia szybkość komunikacji.

Pociągi te mają zacząć kursować w nadchodzącym sezonie zimowym.

Reforma monetarna.

Rosyjski system monetarny oczekuje poważna reforma, jakkolwiek jest ona jeszcze kwestyą dłuższego czasu. Specjalna kancelarya kredytowa opracowuje obecnie projekt wprowadzenia w państwie w obieg kilku znaków monetarnych. Na czele tej reformy stoi zmiana drobnej monety srebrnej na niklową. Z najrozmaitszych, dokładnych obliczeń, okazuje się, że moneta niklowa będzie praktyczniejsza w użyciu od srebra i przytem tańsza o 250 rb. na tysiącu rubli, na czem zyska skarż. W chwili obecnej 27 państw posiada monety niklowe. Projektowane jest wprowadzenie monet niklowych wartości: 5, 10 i 20 kop. We wzorach, jakie już zostały naszkicowane, zwrócono szczególną uwagę na wyrazistość znaku liczbowego.

Z kolei idzie projekt zmiany drobnej monety miedzianej na brązową. Monety brązowe posiada obecnie 29 państw. Zazwyczaj używany jest miaz, zawierający 95 proc. miedzi, 4 proc. ołowiu i 1 proc. cynku. Moneta brązowa jest nieco w produkcyi droższą od miedzianej, ale za to jest trwalszą i ładniejszą.

Nieco inaczej ma się sprawa projektu wypuszczenia nowej monety srebrnej, wartości 2 rubli. Sprawa ta wynika dlatego, że rosyjska moneta „bankowa” zawiera zbyt wiele czystego

srebra i że w żadnym kraju niema takiego stosunku pomiędzy wartością niema monety srebrnej i złotej, jak w Rosyi. Tłumaczy się to tem, że w Rosyi za normę stosunku wartości złota i srebra przyjęto proporcję jak 1 do 15, jak było za czasów Katarzyny II-ej. Ponieważ wartość srebra znacznie upadła na Zachodzie, a w Rosyi została mniej więcej ta sama, stało się tak, że rosyjskie srebrne monety „bankowe” kosztują dwa razy drożej, niż odpowiadające im z kursu zagraniczne. Dla uniknięcia tego są dwa sposoby: zmniejszyć próbę rubli rosyjskich, lub zmniejszyć ich wagę. Wybrano ten drugi sposób, jako dogodniejszy. Istnieje więc projekt przekucia obecných półrubłówek na ruble, a rubli na dwurułówki.

Monety 3-kopiejkowe i 15 kopiejkowe zamierzono wogóle znieść, podobnie jak i papiery trzyrubłowe. Ostatni projekt ma wszakże mało szans urzeczywistnienia.

Numer dzisiejszy składa się z 16-tu stron.

Sprostowanie. W podziękowaniu s. p. Stefana Źnańskiego, winno być czciogodnym księżom: Prefietowi, Knapskiemu i Tyszcze.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Sz. Publiczność, iż otwieram przy ul. Nawrot № 8

KWIACIARNIĘ.

Polecając mojej Sz. Klienteli wielki wybór świeżych kwiatów, pozwalam sobie nadmienić, że jedynym mojem dążeniem będzie, Sz. P. jak najlepiej i najtaniej obsłużyć.

Polecam się łaskawym względem.

Robert Luniak.

3778-1

Zakład krawiecki
J. KOZŁOWSKIEGO

przeniesiony został na ulicę Benepykta № 1.
ZAPATRZONY W NAJNOWSZE MATERIAŁY KRAJOWE I ZAGRANICZNE. 3021

Lecznica zębów

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu.
Specyalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacye i przeróbki sztucz. zębów na poczekaniu
Ceny bardzo przystępne. 2596

Lekcyje Tańców.

Rozpoczynają się 7 października t. j. w sobotę o godzinie 8 wieczorem. Zapisy przyjmuje codziennie. Ul. Rzgowska 76.

Nauczyciel Tańców Cz. Nowacki.

3760

GIELDA WARSZAWSKA. Sprawozdanie telegraficzne, i godzina.

	Zad.	Ofiar.	Tranz.		Zad.	Ofiar.	Tranz.		Zad.	Ofiar.	Tranz.
Czeki na Berlin	46 37½	—	—	4½ L. Ziemskie	90.60	89.60	90.20	5% Piotrkowa	—	—	—
4% Renta	93.50	92.50	—	4% „	—	—	85.75	Ak. Lilpopy	—	—	133
5% Poż. z 1905	103.50	102.50	—	5% L. Warsz.	95.00	94.00	94.50	„ Putkowsk.	—	—	137
5% Poż. z 1906	103.50	102.50	—	4½ „	90.75	89.75	90.45	„ Rudzki i Ska	—	—	—
Premjówka I	468	453	—	5% L. Łódz. 7 s.	—	—	—	„ Starachowic	—	—	—
„ II	365	355	359	4½ „	—	—	—	B. Hand. Warsz.	—	—	—
Szlacheckie	322	312	—	Bank Handlowy m. Warszawy (nowe akcyje)	—	—	—	„ Łódzk.	—	—	—
				Zyrardów	—	—	—	—	—	—	—
				4% Renta państwowa m. Petersburga	—	—	—	—	—	—	—

W środę dnia 4 października w TEATRZE POPULARNYM

przedstawienie zakupione przez „HARMONIĘ“

3171

„KRAKOWSKIE ZUCHY“

Krotochwila ze śpiew. i tańc. St. Turskiego.

Bilety po cenach niższych do połowy nabywać można codziennie od godz. 8 rano do 8 wiecz. w księgarni p. Ciota (Przejazd 14) do dnia przedstawienia do g. 4 popoł., później w kasie teatru.

3430d

9 sztuk

(po 21 łokci)

drzewa olszowego, grubości 30 cali do sprzedania. Pabianicka szosa № 48. Smo-larczyk. 3748-1

Zaginął paszport na imię Wik-toryi Kępińskiej, wydany z Włocławka. 8200-3-2

Folwark

255 mórg, w tem: ogród, las, łaki, gospodarstwo rybne, zabudowania gospodarskie, cztery mile od Warszawy, zaraz do sprzedania. Wiad. Przejazd 49-11. 3700

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Allarta Rousseau, na imię Jana Wiecha. 8142-3-3

Ze 174 placów

zostało się tylko jeszcze 50 placów przy ul. Łagiewnickiej, za Grabinką, przed Łagiewnickim lasem; w dobrych warunkach, za gotówkę i na wypłatę do sprzedania. Wiadomość: L. Rosin, Targowa. 3774

Buczak Anurzej, zagubił kartę od paszprtu, wydana z fabryki Kanielska. 8139-3-3

1 SKLEP i 1 POKOJ

do wynajęcia od 1 października b. r., ul. Mikołajewska 29, wiadomość u pana Weromana. 3776

Zaginęła karta od paszportu, na imię Zygmunt Brudawieca, wydana z fabr. Otto Goldammer. 8141-3-2

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Kursy dla cudzoziemców. Metoda ułatwiona. Tam też mogą się zgłaszać osoby, zaniedbane w edukacyi. Ulica Długa 33, I piętro. 3430d

Floryan Lame, zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki Kindermans. 8236

DROBNE OGŁOSZENIA.

A.A.A.A. Nauczycieli, nauczycielki, freblanek różnej narodowości na stałe na godziny; bony, gospodynie, towarzyski, pielęgniarki, szwaczki, osoby do handlu poleca Biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej, ul. Piotrkowska № 92. 7171-15-13

A. 12 krzesel, stół, szafa, otomana, bieliźniarka, kredens, biurko. Konstankowska № 7 m. 13, prawa oficyna, 2 piętro. 8153-262

A. Wyprzedam zaraz tanio meble z pięciu pokoiów: 2 garnitury salonowe także trena, obraz, kandelabry, stolik dywany, stopy, stół, krzesła, materace, tualete, szafki nocne, otomane, biurko, etażerkę, ekran, parawanik, lampy. Piotrkowska № 223, m. 2 8085-3cs-3

A. Meble sprzedam bardzo tanio: Kredens, stół, krzesła, otomana, szafa, łóżka, materace, bieliźniarka, umywalnia, biurko, tremo, tualete, stopy, ekran, parawanik. Zachodnia 29, m. 7A. 8240

A. Rozprzedam za bezcen, aby zaraz: Garnitur salonowy, tremo, stopy ekran, tualete, kredens, stół, krzesła, otomana, szafa, łóżka, materace, bieliźniarka, umywalnia, komoda, biurko, zegar, gramofon, lampy Piotrkowska 192, mieszka 5. 8241

A. Wyjeżdżając sprzedam różne meble z trzech pokoi byłoby zaraz. Konstankowska 59, oficyna, siódma 17. 8171-2-2

A. Klęcznik mahonowy antyk, obraz pendzla Kossaka sprzedam. Konstankowska 59, oficyna, siódma 17. 8173-2-2

A. Kuszerka A. Lelewska, Główna № 42, m. 1. Przyjmuje panie na słabość Udziela porad. Niezależnym usiępstwa. Dyskrecja ścisła. 6922-6s-6

B. Bajecznie tanio sprzedaję piękne jesienne peleryny męskie. Piotrkowska 128-13. 8003-3s-2

B. Bajecznie tanie placę odpowiadnie pod budowę willi, tanich mieszkań i t. p., położone równo, ległe z szosa, od Zgierzka ku Użorkowu, gdzie z wiosną przeprowadzona będzie linia tramwajowa, nabywać można na spłaty ratami. Blizszych wiadomości udziela Zawadzka 10, Niemierski. 8248

B. Bardzo tanio sprzedam: leżankę solidnej roboty, otomanę, gotowe materace. Przyjmuje obstarunki, Rozwadowska 14, tapicer. 8242

B. Bilard do sprzedania w piwiarni. Juliusza 4. 8190-2-2

C. Chłopiec do terminu może się zgłosić na życie, płatny. Zakład blacharski, Piotrkowska 188. 8220-2-1

C. Czytacie uważnie! Najszerszy zakres pośrednictwa na Łódź i okolice „W. Niemierski i S-ka” Zawadzka 10, Łódź Kupuje, sprzedaje, zamienia, wydzierżawia: majątki, folwarki, kolonie, domy, placę, restauracje, sklepy, piwiarnie; lokuje kapitały, udziela pożyczek, zawiera spółki, wskazuje wolne lokale ect. 7489-12

D. Do wynajęcia dwa pokoje łączne, jeden do oddania za lekcyę francuską, przy ul. Cegielnianej Nr. 17. 8237-2-1

D. Do kancelaryi adwokata potrzebny młodzieniec lat 15-16, umiejący biegle i poprawnie pisać po polsku i po rosyjsku. Oferty proszę składać w administracyi Rozwoju pod lit. W. Z. 8176-2-2

D. Dom nowy, drewniany, mocno zbudowany, oraz plac pod budowę w Chojnach tanio do sprzedania. Wiadomość ulica Rzgowska róg Pięknej u Przybyła (za koleją). 8158-3-3

D. Do wynajęcia od 1 października różne mieszkania, również sklep, ul. Żelazna nr. 7 (przy Rokicińskiej szosie). 8222

D. Dorozka do sprzedania, telefon 59 m. 25. 8214-3-1

D. Dla mezczyzn nienywała osazył Nowosie zgraniczna, materyał skóra angielska na ubiante nie dozdarcia. Łokiec 50 kop. Piotrkowska 128-13. 8002-3s-2

F. Filia piekarska do sprzedania zaraz Grabowa 23. 8185-3-2

F. Fortepian w dobrym stanie tanio sprzedam, Bazarua nr. 4 m. 8. 8232

F. Filia piekarska do sprzedania. Ul. Juliusza № 1. 8075-3-3

F. Freblanka, nauczycielka (z niemieckim) ma kilka godzin wolnych. Może przyjąć demi-placę. Oferty dla „Freblanek”. 8233-3-1

I. Inkasentów i zdolnych sprzedawców maszyn do szycia z kaucyą potrzebuje na Łódź i Tomaszów firma W. Chruscielski, Piotrków. 7968-3cs-3

J. Jest do sprzedania plac 500 przętowy, zdalny pod fabrykę przy ul. Średniej № 127. Pośrednictwo wyłącznie. Wiadomość: A. Szerszyński, Piotrków. 7661,34,4

K. Kucharka — gospodyni, zdolna, inteligentna, szuka miejsca w bogatym domu. Adres: Mikołajewska 4, miesz. 9. Proszę podać warunki. 8197-3-2

K. Kawiarnia do sprzedania z dwiema bilardami. Bałuty, Łagiewnicka № 17. 8188-3-2

K. Kolonialny handel z urządzeniem jest do wypuszczenia od 1-go października 1911 przy ul. Szarka, w domu № 6, Bałuty. Dowiedzieć się w sklepie, oraz jest jeszcze jeden sklep i pokój do wynajęcia. 8181-2-2

L. Lekcyi gry fortepianowej udziela rutynowana nauczycielka. Południowa 39, m. 1. 7431-12/9

L. Lokal z urządzeniem na kąpiele, prysznic i t. p., sklep z połojem, mieszkania różne do wynajęcia. Również do sprzedania kantorki i szafy ze sklepu bła watnego. Szczegóły administracya domu Piotrkowska № 17, między 5 a 6 wieczorem. 8244-3wc-1

M. Malzeństwo poszukuje obsługi lub gotowania za mieszkanie. Oferty „Rozwój” „Malzeństwo”. 8140-3-2

M. Matematyka gimnazjum rządowego, z długoletnią praktyką nauczycielską, udziela lekcyj. Pasaż Szulca nr. 11 m. 17. Od g. 7-8. 8219

M. Maszynę bębennową i maszynę za rub. 16 sprzedam. Ul. Złota № 3, m. 47. 8250-6s-1

M. Maszynę Singera nowego systemu, jedna za rubli 15. Wldzewska 145-16. 8201-3-2

M. Maszynę 2 Singera bębennowe, mieszac używane i maszyną za 16 rb. Piotrkowska 103 m. 5. 7721-20 12

M. Maszynę do szycia dwie nowego systemu, jedna za rubli 15, sprzedam zaraz. Wldzewska 145, m. 16. 8100-3-3

N. Najtaniej sprzedaję piękne resztki wełniane. Składowa Nr. 16. Wólcikowska. 8183-3-2

O. Osoba młoda z prowincyi poszukuje miejsca sklepowego do mleczarni lub do sklepu spożywczego. Franciszkańska 6; piekarnia. 8137-3-2

P. Plac duży w Wldzewie, bardzo tanio do sprzedania, tylko zaraz. Wiadomość: Targowa № 26, m. 8. 8169-2s-2

P. Pokój kawalerski do wynajęcia zaraz. Wldzewska № 109-16. 8156-2-a-2

P. Pokój 1 lub 2 umeblowane z wygodami, w pięknym mieszkaniu do wynajęcia. Juliusza 42, front i piętro. 8155-3sw-2

P. Pokój do wynajęcia przy rodzinie dla inteligentnej osoby od 3-go października. Połańska 6 m. 6. 8147-3sw2

P. Poszukuję miejsca do szycia w domu prywatnym. Targowa № 55-52. 8138-3-2

P. Przyjmuję dwóch kawalerów na mieszkanie. Szkolna Nr. 13, m. 18. 8115-3cs-3

P. Proszę, sprawy karne, apelacje, kasacyj, lakaso protestowanych weksli przyjmuję Maków, Wldzewska 36, m. 38. 8251

P. Potrzebna prasowaczka. Panska Nr. 14. 8249

P. Plac na Kozinacu, piaty od Szaryńskiej, nowo ogrodzony za rubli 1,500 do sprzedania. Wiadomość: Miłsza 33 w sklepie. 8238

P. Potrzebne zdolne podręczne. Cegielniana 60, m. 12. 8901

P. Potrzebny jest stróż, Zająłkowa nr. 7. Wiadomość o godz. 6 wieczorem. 8208-3-1

P. Potrzebny chłopiec do rozwózania wózkami towaru po mieście, pensya 3 rb tygodniowo i prowizya; Piotrkowska 10. Kantor „Pomalin” lewa oficyna. 8213

P. Potrzebne zdolne podręczne i uczenie. Anna Karbownik, Wldzewska 41. 8224-3-1

P. Potrzebna kucharka, Piotrkowska 111 m. 2. 8230

P. Potrzebna zdolna staniczarka i uczenie zaraz do Sabiny. Wldzewska 104-25. 8203-3-3

P. Potrzebni inkasenci do składu maszyn „Kompanii Singer” w Pabianicach. 8186-3-2

P. Potrzebne uczenie do kapeluszy bezpłatne. Przejazd Nr. 14. 8196-v-2

P. Potrzebna zdolna hałciarz a zaraz. Ul. Główna 18, m. 14. 8187-3-2

P. Przybłąkał się pies wózek, 3 luty na grzbiecie brązowe, kropki białe i brązowe. Można odebrać u Ostrowskiego, Wldzew, Wleńowska Nr. 29. 8180-3-2

P. Potrzebny służący do księgarni L. Fiszera, Piotrkowska 48. 8174-2-2

P. Potrzebna sklepowa do pralni chemicznej ze znajomością fachu i z kaucyą Piotrkowska 84, od 1-3 po poł. 8172-3-2

P. Panienska z prowincyi, z dobrego domu, z ładnym charakterem pisma, poszukuje posady ekspedientki, bufetowej w cuklerni, restauracyi, lub do zarządu domem. Oferty pod „Panienska 22” do Adm. „Rozwoju”. 8173-2-2

P. Przyjmuję trzy przyzwoite panienki na mieszkanie. Zielona 19. 8160-3-3

P. Potrzebna panna do sklepa spożywczego. Ulica Zawadzka 19. 8163-3-3

P. Potrzebna zaraz dziewczyna na służbę. Wiadomość: Przejazd Nr. 82, stróż wskaze. 8167 3 3

P. Potrzebne podręczne i uczenie do krawieczyny. Mikołajowska 13. Figurska. 8247

P. Potrzebna zdolna panienska do pomocy przy bufecie, do restauracyi III-go rządu, Dzielna 44. Raciuborski. 8245-3-1

P. Palto zimowe, prawie nowe, do sprzedania na osobę wysokiego wzrostu i dobrej tasy. Przejazd Nr. 12, m. 10. 8234

P. Potrzebna uczenica do krawieczyny. Ul. Południowa № 20, mieszka 27. 8239

R. Rolwaga jeanokonna, nowa, do sprzedania. Senatorska № 23 (kantor podwórze), tylko do 9/2 rano. 8151-2s-2

S. Student uniwers. poszukuje lekcyi Ul. Karola Nr 20, szkoła 8179-30s-1

S. Sprzedaję gramofonów w dużym wyborze, jak również płyt z najepszych fabryk. Uwaga: Ceny niższe niż gdziekolwiek. Zyczący na raty. Plac Kościelny № 4. Piotrkowska Nr. 101, Jureczyński. 7730-12spw-9

S. Sklep spożywczy do sprzedania, ul. Wysoka nr 13. 8209-3-1

S. Sprzedam sklep spożywczy-dysrybucyjny. Wiadomość w sklepie rymarskim, Konstankowska nr. 41. 8195-2-1

S. Sklep spożywczy do sprzedania Nizka 3. 7217-3-1

S. Sklep kolonialno dysrybucyjny z piwiarnią, dobrze prosperujący, do sprzedania zaraz, z powodu wyjazdu. Wiadomość w sklepie, ul. Dobra nr. 8. 8218-3-1

S. Specyalny zakład w Łodzi, ulica Wldzewska № 135. Zakład krawiecko-reparacyjny, pralnia chemiczna garderoby męskiej i damskiej, oraz przyjmuję obstarunki z powierzonych mi materyałów, wykonywa podług żurnali. Z szacunkiem Antoni Molke. 8246

S. Sklep rzemieślniczy z powodu budowy do odstąpienia zaraz z urządzeniem lub bez. Wiadomość: Zakątna Nr. 45. 7994 z 2

S. Suka duża (ceter), wabi się „Bełła”, zaginęła na rogu Wldzewskej i Głównej. Proszę odprowadzić za dobrem wynagrodzeniem, Staro - Zarzewska Nr. 65. 8204-3-2

S. Sklep kolonialny i galanteryjny z powodu wyjazdu do sprzedania tanio. Bankowa 26. 8243

T. Tani tapicer przerabia meble, materace, odległość nie przeszkadza. Zawiadomić kartą pocztową. Lipowa 32, Ruszkowski. 8235-2-1

U. Urządzenie mleczarni z bilardem do sprzedania zaraz. Wólczańska 222. 8175

W. Wóznica trzeźwy, przyjaciel koni stróż piśmienny, potrzebni. Benedykta 88. 8135-2s-2

W. Wazne dla p. p. szewców! Po zwiniętych magazynie jest do sprzedania 700 par różnego obuwia, po cenach bardzo niskich. Wiadomość: Piotrkowska 167, od 4 do 6 wieczorem. 8134-5-2

W. Wielki zapas film kinematograficznych szkolnych dla celów naukowych i zabawy na arszynie, sprzedaje się po 3 kop. arszynie i wyżej. Wielki aparat kinematograficzny systemu (Glaser i Co), elektryczna lampa 100 amp., lampa wapienna, wszystko nowe, bardzo tanio, niż cen fabrycznych do sprzedania. Wiadomość: K. Stephans, Muzeum, Mikołajewska Nr 42. 8168

Z. Zaraz lub od 20 października do wynajęcia pokój umeblowany z oddzielnym wejściem i z całodziennym utrzymaniem, Dzielna Nr. 40, m. 1, tamże obłady zdrowe gospodarskie. 8252

Z. Zakład oczyszczania pierza poscielowego Karola Lamprechta (mieszka Miłsza № 23). Zakład Pańska № 74. 6561-26s-8

Z. Zaginęły wyżeł biały, brązowe luty, kortyzowany. Karola 14, Proszę odprowadzić za nagrodą. 8126-3-3

Z. 2 piace do sprzedania tanio w Chojnach, wiadomość u właściciela Dembowskiego, ulica Wegnera Nr. 13. 8225

3,000 rubli poszukuję pożyczki na pierwszy numer hypoteki Oferty proszę składać dla L. D. 8226

№ 5234. **obwieszczenie.**

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

- 1) pod № 171b przy ulicy Brzezińskiej przez Henocha i Machię małżonków Berger i Berka Wolfa i Branę małżonków Mostowicz, odnowiona z konwersyą rb. 19,700 i dodatkowa z przeszacowania rb. 16,000
- 2) pod № 938cd przy ulicy Nawrot, przez Karola i Lindę małżonków Weude i Emmę Karsz, pierwotna rubli 10,000.
- 3) pod № 875ao przy ulicy Radwańskiej, przez Henryka i Emilię małżonków Krauze, pierwotna rb. 30 000.
- 4) pod № 1298aa przy ulicy Fabrycznej i Żelaznej, przez Abrama Lejba i Headię małżonków Moszkowicz, Słame i Surę małżonków Popowskich i Lajzera Michała i Kajlę małżonków Bleiman, oduowiona z konwersyą rb. 11,000 i dodatkowa z przeszacowania rb. 10,000.
- 5) pod № 769 przy ulicy Piotrkowskiej, przez Abrama Dawida Eisnera, pierwotna rb. 90,000.
- 6) pod № 1371 przy ulicy Dzielnej, przez Abrama Dawida Eisnera pierwotna rb. 60,000.
- 7) pod № 804b przy ul. Mikołajewskiej, przez Hermana i Maryę małżonków Schulce, pierwotna rb. 30,000;
- 8) pod № 809b/810h przy ul. Zakątnej, przez Adolfa Sztetke, pierwotna rub. 12,000;
- 9) pod № 789p przy ulicy Lipowej, przez Dawida i Machię Brandię m. żonków Pruszyńskich, pierwotna rb. 45,000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeniu zechcą przedstawić Dyrekcji w prze ciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 30 września 1911 r. 8195

W wypadkach przedwczesnej neurastenii u mężczyzn

i wszelkich neurastenicznych dolegliwości, jako to: bezsenność, rozbieżność myśli, zanik pamięci, ucisk na głowę, drgawki, uderzenia krwi do głowy, łatwa pobudliwość, brak łaknienia, zaburzenia w trawieniu, nerwowe dolegliwości sercowe, okazała się

MUIRACITHINA ALEXANDRA

nadzwyczaj skutecznym a zupełnie nieszkodliwym środkiem wzmacniającym. Podług badań znanych powag lekarskich i największych profesorów jest **Muiracithina** jednym z najsilniejszych środków wzmacniających, czego wreszcie **dowodzą wielka ilość pierwszorzędnych orzeczeń.**

Muiracithina Alexandra jest skutecznym połączeniem lecytyny i ekstraktu muirapuamy.

Literatura: Tajny radca lekarski prof. Eulenburg—Berlin; taj. rad. lek. prof. Füringer—Berlin; prof. Posner—Berlin; prof. Rebourgeon—Paryż; prof. Goll—Zürich; Popper-Igls i rad. taj. prof. Senatora. Wyczerpująca literatura gratis i franko do usług. Muiracithina sprzedaje się we wszystkich aptekach.

Główny skład dla Królestwa Polskiego: S. Rościszewski & J. Kirchmayer, Warszawa, Bracka 6.
W Wilnie dostać można u J. B. Segall i we wszystkich innych aptekach.

2849

PASTA
do obuwia

Servus

NAJLEPSZA

DO NABYCIA WSZĘDZIE.
ORYGINALNY W BIAŁYCH BLASZANKACH

Fabrykanci LUBSZYŃSKI i S-ka
Reprezentant GUSTAW ROSENTHAL
WARSZAWA, ŻABIA № 9.

100 rubli odnalezłego

Zgubiono wczoraj dnia 29-go września około godz. 4-ej po południu, prawdopodobnie w tramwaju № 8

kolczyki brylantowe.

Uczciwy znalazca zechce je zwrócić za odbiorem odnalezłego właścicielowi: Stein, Skwerowa 7. 3772

PLACE

3770

Sprzedaję za gotówkę i na 3-letnią rozplata, resztę działek wyborowego gruntu pod budowę domów i ogrody w Rudzie, w oddzielnej i uregulowanej hypotece od 10 do 13 kop. Iokiec kwadr. Kapno pewne, bo z rąk już znanych. Adres: Nowacki, Andrzejka 34 m. 19.

Fortepianistka

potrzebna na stałe, proszę się zgłaszać ulica Rzgowska № 71, m. 37. Nowacki. 3758

Tania sprzedaj

gramofonów, płyt

Nowaka 19. 3622-5

MECHANIK

Specjalista Boesneka eksakt, Szubert Zalcera, Angielskie leng- i readermaszyny poszukuje posady, a także przyjmuje i reparacje. Adres: Staro-Zarawska 137, m. 17 3712 W. Sobiszewski.

NAJLEPSZYM DOWODEM

skuteczności **proszku** do wytępienia wszelkich **owadów, robactwa** oraz **moli**

ARAGAC MIRZAJANCA

jest, że **praktyczne** gospodynie, kupując takowy od

25 lat

żądata stale w **blaszonym opakowaniu** z marką fabryczną, wyobrażającą

„górną i dwie główki” wszelkie inne proszki o jednobrzmiącej nazwie są **bezwartościowym naśladownictwem.** Żądać tylko

MIRZAJANCA ARAGAC

w aptekach, składach aptecznych i kolonialnych. 3035

PLACE

obszerne z budynkami fabrycznymi. Warszawa, plac Kercelego przy Ogrodowej, 10 rubli Iokiec, do sprzedania. Sikorski, Warecka № 14, telef. 570. 3127

Osuszanie

mieszkań, składów etc. w ciągu paru dni patentowanymi koksowymi piecami. 3752-3-1
Piotrkowska 182, m. 23.

WSPÓLNIK

z kapitałem 3,000 rb., potrzebny do interesu chemicznego, z wyrobioną klientelą. Oferta H. S. 3734-3-1

Aptekarski uczeń

z praktyką na ukończeniu z gruntowną znajomością receptury i laboratoryjną, władający biegle językami niemieckim i francuskim, poszukuje od 1 października koadytera i asystenta w „Rozwoju” w „Warszawianin” w „Rozwoju” 3616

Karolina Rokicka Nauczycielka muzyki powróciła.

Przyjmuje od godziny 1-ej—3-ej. Sołna 7, m. 4. 3368—6-1

Praktykant.

Do interesu handlowego potrzebny jest praktykant z kilkoklasowym wykształceniem i ze znajomością języka polskiego i niemieckiego. Wiadomość w składzie szkła i porcelany. Piotrkowska № 63 róg Benedykta. 3724-3,1

WYKWALIFIKOWANI elektromonterzy

mogą się zgłosić. Biuro elektrotechniczne. Inżynier E. Borowski, Dzielna 38. 3742

Potrzebni zdolni

Kowal i Stróż

Wiadomość: I. Barski, ulica Pańska № 77. 3734

MEBLE

i całkowite urządzenie z powodu wyjazdu do sprzedania natchmiast. Konstanyńska 88, m. 5. Obejrzeć można od 12—6 po południu. 3700—3-1

PLAC MORGOWY

do wynajęcia, zdalny na skład drzewa lub t. p. 75×225 Iokci kw. Ul. Zagajnikowa, wprost Cegielnianej. Wiad. Piotrkowska 103 u rządcy domu. 3722—3-2

Remizy

widne i suche są zaraz lub od Nowego Roku do wynajęcia. Wiadomość u właściciela domu № 13 przy ul. Dzielnej. 3720—3-1

Doniesienie Teatralne.

Teatr Polski A. Zelwerowicza (Cegielniana 63.)

Dyrekcja podaje do ogólnej wiadomości Sz. Publiczności, że począwszy od **środy dnia 4-go października** 1911 roku dawane będą stale w środy widowiska teatralne, złożone ze sztuk największym w sezonie cieszących się powodzeniem

po cenach o połowę niższych od cen popularnych
Nowość! Na pierwsze przedstawienie środowe po cenach o połowę niższych od cen popularnych dana będzie nigdzie niegrana sztuka w 4 aktach ze śpiewami i tańcami Z. Przybylskiego

p. t. Antek Smutny i Jędrak Śmiech

Sprzedaj biletów odbywa się w tygodniu w cukierni W-go Komora róg Dzielnej i Wschodniej od 10-ej rano do 1 p. p. i od 3-ej do 9-ej w., a w dzień przedstawienia w tejże cukierni odbywa się sprzedaż biletów i na popołudniowe widowiska niedzielne i świąteczne po cenach popularnych.

Ceny miejsc wraz z garderobą

Łoże 6 osob. rb. 4 k. 20; łoża 4 osob. rb. 2 kop. 90; Krzesła 1, 2 i 3 rz. k. 75; 4, 5 i 6 rz. k. 70; 7, 8 i 9 rz. k. 65; 10, 11 i 12 rz. k. 55; 13, 14 i 15 rz. k. 50; 16, 17 i 18 rz. k. 40; 19 i 20 rz. k. 35; 21, 22 i 23 rz. k. 35. Amfiteatr 1 rz. k. 45; 2 i 3 rz. k. 35; 4 i 5 rz. k. 30; 6, 7 i 8 rz. k. 25. Balkon boczny 1 rz. k. 35; 2 rz. k. 30. Galeryja 1 rz. k. 17; 2 i 3 rz. k. 15; 4, 5, 6, 7, 8 i 9 rz. k. 10. 3768

Potrzebni czeladnicy do zakładu stelmachskiego.

WALENTY POLL
3702 **Srednia 72.**

Poszukuje się Inteligentnej Panny

do 3 letniej dziewczynki jednocześnie do pomocy w gospodarstwie, ewentualnie niemka, znająca dobrze język polski. Zgłaszać się: **Ingster, Mikołajewska № 20, II p.**, od 10-ej do 12-ej i od 4-ej do 6-ej. 3732

2 sklepy

do wynajęcia: 3756
1 na skład apteczny w odpowiedniej dzielnicy, 2 na mleczarnię i sprzedaż ciastek. Oferty w „Rozwoju”, „skład apteczny”.

Zaraz

do wynajęcia lokal obszerny o 7-miu oknach na parterze, zdalny na skład lub na kantor, przy ulicy Piotrkowskiej № 109, wiadomość u stróża. 3750

Potrzebna dziewczynka lub chłopczyk

do wspólnej nauki. Przechodzą kurs starszej wstępnej. Wiadomość: Srednia 21—4. Telefonu 717. 3694-3-1

FORTEPIAN

do sprzedania, zdalny do nauki. Obejrzeć można rano od g. 9-ej do 10 i wieczorem od 6-ej do 7-ej. Piotrkowska № 23, mieszkanie 8. 3716

RIEDLA

GIVASAN

Pasta do zębów
dezynfekująca — aromatyczna

TOW. AKC. J. D. RIEDEL BERLIN

prawdziwa tylko
w czerwonym
oryginalnym
opakowaniu.

2415

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica
chorób zębów i jamy ustnej
lekarza d-ty H. Pruss.

1593

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.
Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.
Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).
Reperacye i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU.**
Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Krajowe i zagraniczne

Farby emaljowe | **Farby olejne**
w różnych kolorach. | gotowe do użycia.

Farby wodne, cementowe i wapienne

poleca
HURTOWO I DETALICZNIE

Skład Farb
A. Müllera,
ul. Przejazd № 4. Telefonu 18-03.
(Obsługa fachowa).

3189

Dobry zegarek

Kosztuje u nas 2 rb. 25 k. gdzie-
indziej niedobry 5—6 rb.

Wysyłamy za za-
liczeniem po o-
trzymaniu zamówie-
nia bez zadat-
ku elegancki i
trwały męski kie-
szonek zegar-
ek Anker patent,
najlepszy gatunek
systemu CHRO-
NOMETR z czar-
nej hartowanej
stali werk na 18
kamieniach na-
kręcany bez kluczyka raz na 36 godzin
ze szklami ochraniającymi od kurzu.
Specjalna konstrukcja zabezpieczająca
sprężynę przed pęknięciem. Cena tylko
przez czas krótki, gdyż zapas towaru
ograniczony 1 szt. 2 rb. 25 kop., 2 szt.
4 rb., 3 szt. 5 rb. 70 kop., 5 szt. 9 rb.
25 kop., 8 szt. 14 rb. 40 kop. Do każde-
go zegarka gwarancya na 5 lat. Prze-
syłka 57 kop. do Syberyi 95 kop.

Adres można wyciąć i nakleić na
odkrytce lub kopercie.

WIEDEŃ 2/1 AUSTRYA.
Taborstrasse 27,
J. Jakubowicz 25.

List do Austrii opłaca się 10 kop.
marką, odkrytkę 4 kop.
Ostrzeżenie. Przedruk i naślado-
wnictwo wzbronione. 2925

Udzielam teoretycznej i praktycz-
nej nauki języka
NIEMIECKIEGO
zbiorowo i osobno. Cena lekcyj
zbiorowej 3 rb. miesięcznie. Zgła-
szać się można: Widzewska 104
m. 31. od 6—10 w. 576

PATHÉFONY
graja
BEZ ZMIANY
IGIEŁ.

GRAND PRIX
Paris 1900

Igła
wieczna

Nadzwyczajna oferta
od 90 kop. tygodniowo.

postanowiliśmy każdemu sprzedać **dobry i trwały Pathé-
fon, który gra bez igieł, bez szumu, czysto, głośno
i naturalnie, a do tańca bez przerwy.**

500 Pathéfonów z płytami na nadzwyczaj dogod-
nych warunkach a mianowicie:

1) **250 Pathéfonów mod. „Junior”**
z 5-ia płytami dwustronnemi 28 cm., 5-ia płytami 24 cm.
wraz z szafirem zapasowym.

Za 45 rb.—10 rb. wpłaty,
reszta po 3.50 miesięcznie lub 90 k. tygodn.

2) **250 Pathéfonów mod. „Imperial”**
(najnowszy model salonowy) z 10-ia płytami 28 cm., 5-ia
płytami 24 cm. wraz z szafirem zapasowym.

Za 80 rb.—25 rb. wpłaty,
reszta po 5.50 kop. miesięcznie.

Pathéfony na powyższych warunkach można nabyć tylko
w specjalnym składzie Pathéfonów
w Łodzi, Piotrkowska № 117.

CENNIKI I REPERTUARY BEZPŁATNIE. 3187

Kto chce

zaopatrzyć się w **dobry a niedrogi** towar, nie-
chaj śpieszy na

WYPRZEDAŻ

do magazynu galanteryjnego

A. Spodenkiewicza
Kol. Intynowska 26.

Uwaga. Towary nie należące do wyprzedaży sprze-
daje się z 10% ustępstwem.

3191

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłolecznicy

D-rów L. Falka, Z. Golca i St. Jelnickiego,
Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych —
płaca za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11—14 pp. i od 7—8: w niedziele i święta od 8—10 rano
i od 12 $\frac{1}{2}$ do 14, po południu.
Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie pani Dr. Zand Tannenbaumowa
w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5 $\frac{1}{2}$ — 6 $\frac{1}{2}$, po południu. 1738r

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACYA
BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB
65 KOP. PRZERÓBKA i REPARACYE ZĘBÓW 50 KOP.

Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu
sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

PLACE

przy ulicy Senatorskiej od Widzewskiej na nowej przedłużonej alicy
Senatorskiej łącząc z Łęczycką i Rawską są na dobrych warunkach
do sprzedania. Wiadomość w składzie drzewa p. Maksu Jakabowicza
ul. Pańska № 92. 2793

TECHNICZNE ARTYKUŁY,

Armatury, Narzędzia,
Rury do gazu i wody.

Rury Świdrowe.

Tokarnie i wiertarnie.

Stal narzędziowa i spawalna.

Zelazo, Blachy.

Drut, Sruby i Gwoździe.

Metale.

Na zawsze na składzie 4446

KAROL SOMYA

Łódź, PIOTRKOWSKA № 192.

Mikołajewska №. 42.

Wielkie europejskie 3750

PANOPTICUM i MUZEUM

otwarte codziennie od godz. 10 rano do 11 wiecz. Wejście do Pa-
nopticum 20 kop. Oddział anatomiczny 15 kop. Dzieci i wojskowi
płaca 10 kop. do Panopticum. Anatomiczny oddział dla pań we wtór-
ki i piątki. K. Stephan.

SZWAJNIA przy „KOLE PANIEN”

ULICA PRZEJAZD № 12.

Przyjmuje obstalunki z własnych i powierzonych materiałów,
oraz wszelkie reparacje w zakres krawieczyzny wchodzące. 313131

Dr. Skalski powrócił.

Akaszerya choroby kobiece i we-
wnętrzne. Przyjmuje od 3—5 po
poł. ul. Rokicińska 47, tele-
fon 18-19. 2942

ODCISKI

brodawki, zgrubiałą skórę
asawa najskuteczniej znane i na-
grodzone
Wielkim
Złotym
Medalem
w Paryżu

ARAGO

ST. GÓRSKIEGO w Warszawie,
Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop.
Żądać wszędzie. Wystrzegać się
naśladownictw. Zwracać uwagę
na markę Gładyator. 2059

Przeciw koklaszowi, przy kaszlu,
astmie, emfizemie, katarach krtani,
oskrzeli i chorobach płac,
wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy,
„Kosulin“ aptekarza J. Saskiego
w Brześciu Lit. Pozwolenie
Rady Medycznej za № 847. Grand
Prix w Hadze.—Cena ilakona 1 rb.
Żądać wszędzie. — W Łodzi u
Spiessa. 1369—d—

Romiza „BRISTOL”

Właśc. A. NEUMANN
(dawn. Bartosz), wynajmuje oła-
ganeckie karoty, powozy etc. na
godziny, dnie i miesiące dla jaz-
dy po mieście, do miast sąsied-
nich i na polowanie po cenach
umiarowanych. Staranna obsługa!
Ul. Piotrkowska № 119, telefonu
№ 1053. 2849r

Nadzwyczajna okazja!

Przywiozłem z zagran-
nicy świeży transport ka-
narków dobrej spiewa-
jących, ptaki ozdobne,
papugi gadające, rybki złote i
egzotyczne (żyworodki). Mam za-
wsze na składzie klatki, pokarm
dla ptaków i ryb oraz wszelkie
przedmioty, wchodzące w zakres
specjal. mojej. Ceny przystępne.
J. Hofszätz, Główna 40. 3740

Wyższa szkoła kroju i szycia „JÓZEFINY”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem,
w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju według systemu francuskiego
i angielskiego. Grantowna nauka pasowania, mierzenia i apinania.
Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża
pracownia sukien, gdzie aczenice nabierają wprawy i gustu. Po
złożeniu egzamina w Cechu aczenice otrzymują patenty cechowe lub
świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów.
Przyjmuje się obstalunki według zdjętej miary. Zamiejscowym
wysyła się za zaliczeniem pocztowym. 3456r

OBWIESZCZENIE.

Mam zaszczyt podać do publicznej wiadomości, że
firma „Beton American“ po śmierci ś. p. męża mego prze-
szła na wyłączną moją własność i że roboty betonowe
w Łodzi, tak na ulicach, jako też i w podwórzach wyko-
nywane są bez żadnej przerwy z mego ramienia przez uzdol-
nionych majstrów pod dozorem specjalistów.

M. Janiszewska.

Łódź, we wrześniu 1911 r.

3670

Zjednoczone Fabryki Wyrobow Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850.
Oddziały fabryk: Markt-Redwitz w Bawarii i Halbstadt
(Czechy).

Wyroby na w. światrotnych wystawach premiiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Dinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Murki.

Roczna reprodukcya około 120 milionów kgr. formowanych
przedmiotów. — Robotników obecnie około 1500.

REPREZENTANT na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca 3,
Telefon 547. 2905r30

ZAKŁAD FREBLOWSKI

3406

Celiny Daleszyńskiej

Kursy i Słój dla freblanek i zajęcia z dziećmi skutkiem zmiany
lokalu rozpoczyna dopiero 30 września b. r. w Łodzi, Kamienna 11.
W filii z pensjonatem na wsi w Celinówce zajęcia już rozpoczęte.
W obydwóch zakładach freblanki mogą znaleźć pomieszczenie na stałe.

Tania biblioteka PUBLICZNA

Tow. „Wiedza”, Rozwadowska № 15

otwarta jest w dniu powszednie od godz. 6—8 wiecz.,
w niedziele i święta od 1—3 po poł. Książki wypożycza
się bez zastawu za opłatą 5 kop. miesięcznie. Księgo-
zbiór liczy 5,000 tomów. 2867

Towarzystwo Akcyjne

Rzeźni Miejskich w Rosyi

WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście № 5.

ŁÓDŹ, Rzeźnia Miejska.

poleca: 1) włosień tapicerski, 2) krew suszoną, 3) mączkę
mięsną, 4) kupuje i sprzedaje skóry surowe, mo-
kre i suche. 2450-20

D^r. H. Rueger
 Nawrot № 1.
 Choroby wewnętrzne.
 Przyjm. 4—6 p. poł. 3028

Dr. med. W. Kotzin
 Ulica PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
 przyjmuje od godz 10—11 rano
 i od 4—6 pp. 2763r
 № telefonu 2119.

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe
Dr. Stanisł. Piekarski
 PIOTRKOWSKA № 115
 Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r

Dr. Sołowiejczyk
 choroby dzieci i wewnętrzne
 Specjal. cierpienia piersiowe.
Powrócił. 2665
 Andrzej 4, telefon 18-47.
 godz. przyjęć: 9—10 r. i 5—6 pp.

Dr. Jan Cadarski
 Akuszerya,
 choroby chirurg. i kobiece
 przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł.
 Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2671

Dr. D. HELMAN
powrócił. 3462
 Choroby uszu, nosa, gardła i krtani.
 Przyjmuje codziennie od 10—12
 rano i od 5—7 popoł., w Niedziele
 od 10—12.
 Mikołajewska 4. telefon 16-00

Dr. Fr. Łukasiewicz
 Stare-Zarzewska № 36,
 róg Sosnowa.
Choroby żołądka i kiszek,
 wewnętrzne i dziecięce.
 Przyjmuje do g. 11 rano i od
 3—6 do 6—8 po poł. 2209r

Dr. med. Z. GOLC
Choroby skórne i weneryczne.
 Ul. MIKOŁAJEWSKA № 18.
 Godz. przyjęć: od g. 9—12 i od
 4¹/₂ — 7¹/₂ wiecz., w niedziele i
 święta od 9 do 12¹/₂.
 № telefonu 20-60 1877

Dr. E. Sonnenberg
Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
 CEGIELNIANA 14.
 Od g. 11—1 i 4—7¹/₂ w 76r

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ
 (starszy) Telef. 17-14
 Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjm. od 9¹/₂—11 r.
 od 6—8 pp. 1426r

Dr. med. Maisel
 Stare-Zarzewska 64.
 Specjalistka akuszeryi, choroby
 kobiece i dzieci. Przyjmuje: od
 8—9¹/₂, i od 3—6¹/₂. Dla niezamożnych od g. 5—6 bezpłatnie. 3588

Dr. H. Szumacher
 choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
 przyjmuje od 8—10¹/₂, i od 6—8.
 Po poł. panie od 5—6. W niedziele i święta od 8—1 r. 376r

Dr. Maksymilian Papierny
 AKUSZER i SPECYALISTA
 CHOROBY KOBIECYCH.
 ulica Południowa № 23.
 Telefon 16-85.
 Przyjmuje do 11 rano i od 4¹/₂
 do 6¹/₂ po poł. 333r

SPECYALISTA
 chorób skórnych, wenerycznych
 i niemocy płciowej
Dr. LEWKOWICZ
POWRÓCIŁ.
 Przy syphilisie zastosowanie
 preparatu „606“.
ZACHODNIA № 33.
 od 9—1 i 6—8, dla Pań od 5—6,
 w Niedziele 9—3. 2897

Dr. A. GROGLIK
 Zachodnia 68 przy ul. Zielonej
 Choroby skóry i włosów,
 weneryczne i dróg moczowych.
 Przyjmuje 8¹/₂—11¹/₂ r. i 6—8 w.;
 panie 5—6 wiecz.
 W niedziele i święta od godz. 9
 do 12 rano. 2474—r

Dr. Jelnicki
 ul. Andrzeja 7. Tel. 170.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
 Godziny przyjęć: panowie od g.
 9—11 r. i 5—8 po poł., panie
 4—5 po poł.; w niedziele i święta
 8—12 r. 1463r

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY SKORNE. WŁOSÓW. (kosmetyka), **WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.**
LECZENIE SYPHILISU
 EHRLICH-HATA 606.
Ul. Południowa № 2.
 Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w.
 panie od 5—6 po poł. 1420—r

Specjalista chorób włosów, skórnych (piegi i pryszczki na twarzy) i wenerycznych (syphilis)
Dr. S. SZHITKIND
 ŚREDNIA № 2.
 Leczenie elektrycznością, masażem i kosmetyczną.
 Przyjmuje od 8 do 2-aj po poł.
 i od 4 do 9 wiecz. 469r

Dr. med. J. Szwarcwasser
 Piotrkowska 18.
 Choroby wewnętrzne i nerwowe.
 Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.).
 Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielin i krwi w laboratorium własnym. Od 11—1 rano i od 5—7¹/₂, po południu. 459r

Dr. H. Sadkowski
 Piotrkowska 120
 Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).
 Codziennie od 8—10 rano i od 5 do 7 po poł. Telefon 23-10. 2596

Dr. A. S. Tenenbaum
 Chor. wewnętrzne i dzieci.
 (Choroby żołądka i kiszek).
Wschodnia № 49.
 przyjmuje od 8—9 r. 15—7p p. 362r

Dr. Wacław Bernard
 CHOROBY WENERYCZNE, SKÓRY, DRÓG MOCZOWYCH
Benedykta № 9.
 (9—12 r. i 4¹/₂—7¹/₂ w.) 1483

Dr. I. Silberstrom
 przeprowadził się na ul. Zawadzka № 12 **Choroby skóry, włosów i weneryczne** Radykałne usuwanie szpecających włosów.
 Przyjmuje: od 11¹/₂—2¹/₂ p. p. i od 5¹/₂—8¹/₂ w.
 Panie: 4¹/₂—5¹/₂ po poł. W niedz. do 3-aj po poł. 712r

ZĘBY sztuczne od 75 k. Płomby od 50 k. na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. Płombowanie złotem, srebrem, porcelaną. **Wyjmowanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reparacje na poczekaniu. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI,** Piotrkowska 92. 381r

Dr. S. KANTOR
 specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych lub dróg moczowych
 Gabinet Roentgenowski i światłolecznicy, Krótka 4 tel. 19-41
LECZENIE SYPHILISU
 EHRLICH-HATA 606.
 Przyjmuje od 8—2 i od 5—9 w.
 Dla pań osobna poczekalnia. 425r

Dr. L. KLACZKIN
 Konstanyńska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
LECZENIE SYPHILISU
 EHRLICH-HATA 606.
 Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w. dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Powrócił
Dr. ROSENBLATT
Choroby uszu, nosa i gardła.
 PIOTRKOWSKA Nr. 35.
 Przyjmuje od 10—11 i od 5—7; w niedziele od 10—11. 2857

Dr. Rejt
 Średnia 5 Spec.: Choroby skórne, włosów, weneryczne, kosmetyka. Leczenie syphilisu salwarsanem
EHRLICH-HATA 606.
 Godziny przyjęć: od 8—1 po poł. i od 4—8 w. W niedziele i święta od godz. 9—2 pp. Poczekalnia dla Pań oddzielna. 535—r

Dr. med. LEYBERG
 b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich.
powrócił.
 Ch. skóry, wenerycznej moczopłciowej
 Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8.
 Dla pań 5-6, poczekalnia oddzielna.
 W niedziele tylko do obiadu.
Krótka 5, telef. 26-50. 2113

Dr. I. Lipszyc
choroby dzieci.
 1897 mieszka obecnie
Piotrkowska 108, tel. 15-01
 przyjmuje do 10 r. i od 4—5 p. p.

INHALATORYUM
 pod kierunkiem
Dr. Grabowskiego
 przy chorobach organów oddechowych nosa i przemiany materii (specjalnie, przy skrofulozie u dzieci). Otwarte codziennie prócz niedziel i świąt od godziny 4-aj do 7-aj.
Spacerowa № 29. 2773r

Dr. Feliks Skusiewicz
Andrzeja 13.
 Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
 Przyjmuje: od 9—11 r. i od 4—8 po poł. W niedziele i święta od g. 10—1 **Telef. 26-26. 507—r**

ZĘBY sztuczne 50 kop. Płomby 35 k. Wyrwanie zęba 10 kop. **Wyjmowanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reparacje na poczekaniu. Lecznica zębów, ulica Główna № 55. 3282

Dr. GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA
powróciła 3544
 CHOROBY KOBIECE, SKORNE WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia № 49.
 Przyjmuje od g. 10—11 i od 7—8.

Dr. Mittelstaedt
Mikołajewska 67.
 Przyjm.: od 8—9¹/₂, rano i 5—6¹/₂ po poł. w niedziele i święta tylko rano od 7—10 r.

D-ka Felicya Goldberg
 Mieszka obecnie 2993
ul. Piotrkowska 107.

Lecznica
Dr. A. Steinberga
BENEDIKTA № 3, Telefonu № 22-62.
(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)
Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przrządów ortopedycznych.
Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.
Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonalizacja. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektrolyza. choroby nerwowe.
Gabinet światłolecznicy. Kąpiela świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiela 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad). 137r

— Pierwsza Chrześcijańska Lecznica —
chorób zębów i jamy ustnej.
 Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub plomba po 50 ko Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztyfowe i wszelkie reperacje po cenach umiarkowanych.
 Gutzmana Eliksir i proszek do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — **Łódź. Przejazd № 8. 2573**

Wiadomym jest całemu światu,
 że na **PIEGI, PRYSZCZE, WĄGRY, mokre i suche LISZAJE, KRÓSTY** i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. **Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnionego i uznanego przez powagi lekarskie**

MYDŁA ks. KNEIPPA
 z powyższą etykietą i napisem na każd. etyk. reprezent. Bez tego podp. — falsyfikaty. Po 40 k. kawałek sprzedają wszystk. apt., skl. apt. i perfumerye.
 Reprezentanci: **M. Niedźwiedz, Warszawa, Wesoła 5. 1591**

Zalecany przez pp. lekarzy
KEFIR B. PATZEROWEJ
 Łódź, Mikołajewska 31 i 33
 Dostawa do domów rano i po południu. 1660

AGATOL proszek 20 i 35 k.
 pasta 20 k.
 eliksir 30 i 50 k.
St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12.
 Odznaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczność i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odznacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bóla, dając im zdrowy i biały wygląd.
Żądać wszędzie! 2607—3r

Warszawska szkoła kroju i szycia Apolonii Kopydłowskiej 3133
 dyplomowanej uczenicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni, szkół. Nauka grantowana i prędką, prowadzona dwoma systemami; uczenice nabierają wprawy i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, prasowania i modelowania. Kurs wieczorowy po cenach niższych; w kompletach połowa ceny. Nauka kroju teoretyczna 10 rubli. Zapis uczenia w każdym czasie. **Po skończonym kursie uczenice otrzymują posady.** Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów. Przyjmuje się suknie i kostiumy do krajania i pasowania.
Łódź, Piotrkowska № 115. Filja: Bałuty, Zgierska № 54.

Zaleśny i Derejski
Łódź, ulica Dzielna № 29.
 SPECYALNY ZAKŁAD
Tapicersko - Dekoracyjny.
 Przyjmuje wszelkie roboty w zakresie tapicerstwa wchodzące, oraz zamówienia na dekoracje. 3178

Szkoła rysunkowa
J. LEMANA, Południowa № 2.
 Rysunki, malarstwo, modelowanie, kreślenie. Model żywy (akt i głowa) oraz sztuka stosowana. Osobny oddział dla dzieci i osobny dla rzemieślników z uwzględnieniem specjalności. Zapisy codziennie od 4 do 5 i od 8 do 9 wiecz. Lekcje rozpoczęły się 1 września. 3496

„ODEON” Zmiana programu

Sobota, Niedziela i Poniedz. d. 30 września i 1 i 2 paźdz.

Wybitne obrazy:

Za cesarza — dramat. **Miłość nie zna wieku** — komedia. **Tygodnik ilustrowany** — wypadki ostatniej doby. **Wartościowy biust** — komiczny i wiele innych.

Zawiadamiam,

że W. Chądzyński wystąpił z dniem 10 b. m. ze spółki kantoru przewozowego i takowy przeszedł na wyłączną własność W. Winnickiego. 3746

№ 5115.

Dyrekcya Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

podaje do powszechnej wiadomości, iż niżej wyszczególnione nieruchomości w m. Łodzi położone, z powodu niezapłacenia raty mającej 1911 go roku, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające od godz. 11 zrana w kancelaryi wydziału hipotecznego przy ul. Średniej pod № 427 w m. Łodzi, przed wyznaczonymi notaryuszami, a mianowicie:

1) pod № 32 przy ulicy św. Jakóba obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 20,000, od której zaległość wynosi rb. 1,204 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 4,000; licytacja rozpocznie się od sumy rb. 30,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 r. (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Waleryanem Ryfińskim.

2) pod № 33 przy ulicy św. Jakóba obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 22,000, od której zaległość wynosi rb. 1,428 kop. 55, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 4,400; licytacja rozpocznie się od sumy rb. 33,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 r. (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Józefem Grabowakim.

3) pod № 270d przy ulicy Zachodniej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 34,800, od której zaległość wynosi rb. 1,487 kop. 24, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 6,960, licytacja rozpocznie się od sumy rb. 52,200; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 roku (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Janem Nieznańskim.

4) pod № 320 przy ulicy Konstantynowskiej obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 160,000, od której zaległość wynosi rb. 8,451 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 32,000, licytacja rozpocznie się od sumy rb. 240,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 roku (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Hipolitem Aleksandrowiczem.

5) pod № 320ss przy ulicy Konstantynowskiej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 10,500, od której zaległość wynosi rb. 642 kop. 30, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 2,100; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 15,750; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 r. (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Konstantym Mogiłańskim.

6) pod № 321kx przy ulicy Ekaterynburskiej, obciążona pożyczką Towarzystwa rubli 23,500, od której zaległość wynosi rb. 1,388 kop. 10, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 4,700; licytacja rozpocznie się od sumy rb. 35,250; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 20 grudnia 1911 roku (2 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Wiktoorem Sarosiękiem.

7) pod № 336a przy ulicy Północnej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 14,000, od której zaległość wynosi rb. 1,036 kop. 80, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 2,800, licytacja rozpocznie się od sumy rb. 21,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 21 grudnia 1911 roku (3 stycznia 1912 roku) przed notaryuszem Julianem Ładą.

8) pod № 789ia przy ulicy Leszno obciążona pożyczką Towarzystwa rubli 25,000, od której zaległość wynosi rubli 1,230 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 5,000; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 37,500; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 21 grudnia 1911 roku (3 stycznia 1912 roku) przed notaryuszem Józefem Żyźnińskim.

9) pod № 803e przy ulicy Lipowej, obciążona pożyczką Towarzystwa rubli 30,000 od której zaległość wynosi

FRANCISZEK WILINSKI

Przedsiębiorca robót budowlanych betonów amerykańskich (chodniki, wjazdy i podwórza): Przyjmuje wszelkie roboty w tym zakresie. 3173-10-1
Konstantynowska № 23.

SKŁAD DRZEWA MAKSA JAKUBOWICZA

Pańska № 92,

sprzedaje **BELKI** jodłowe 18-stopowe po 38 kop
20- " " 40 "
22- " " 42 "
aż do odwołania franco skład za kubik miary polskiej gotówką. Tamże różne drzewo budowlane i stolarskie po cenach przystępnych w wielkim wyborze. 2941

Andrzeja 11.

Do wynajęcia od 1 października, sklep duży z mieszkaniem. 3672

Do sprzedania Placy

30 — 35 kop. bok. kw. własną księgą hipoteczną mając, w m. Łodzi położone, — pozostały szacunek po spłaceniu części należności, na 6 proc. Kapno placy tych bardzo korzystne, cena ich z upływem czasu stale się zwiększa. Interesowani adresa swego złożyć A. Święcicki, Długa 92. 3680

Potrzebni są

kotlarze

miedziani. Wiadomość: Piotrkowska 118, Macher i Pachnowski.

Ból głowy i migrenę

natychmiast usuwa

„MIGRENO-NEVROSIN“

Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek.

Są już falsyfikaty.

Więcej żądać w aptekach i skl. apt. proszków wyrobionych TYLKO W PŁOCKU i z podpisem wynalazcy A. Gąseckiego na każdym.

Przeszek 10 kop. 2553

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA

Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5,
(róg Średniej).

Telefon 22-33.

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: Kosze do fabryk.

Wyrobiam:

Mebel bambusowe płaszem kryte,
Mebel bambusowe matą kryte,
Bambusowe etażerki,
Bambusowe stoły do kwiatów,
Bambusowe garnitarki dziecięce,
Bambusowe parawany,
Bambusowe ekrany,
Kosze do podróży,
Kosze do kielizny,
Kosze do papieru, kosze walizowe,
Kosze do żywych kwiatów,
Kosze do robionych kwiatów,
Mebel ogrodowe, mebelki dla lalek
Koszyczki do butek,
Kosze wszelkiego gatunku na obrotalunek gotowe dla pp. piekarzów
Fabryka na Widzewskiej
№ 5 przyjmuje wszelkie obstarunki, z dokładnym wykończeniem, po możliwie najniższych cenach. 1453

Duży wybór

Guniek

peleryn

czapek

kapeluszy

i kimonek

poleca

Helena

Lipińska

Mikołajewska № 34, m. 46,
oficyna 3 wejście. 3320

rubli 1,503 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 6,000; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 45,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 21 grudnia 1911 roku (3 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Janem Nieznańskim.

10) pod № 814de przy ulicy Karolewska szosa, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 7,900, od której zaległość wynosi rubli 289 kop. 33, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 1,580; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 11,850; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 21 grudnia 1911 roku (3 stycznia 1912 r.) przed notaryuszem Hipolitem Aleksandrowiczem.

11) pod № 1060a przy ulicy Kruczej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 12,000, od której zaległość wynosi rb. 848 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 2,400; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 18,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 sierpnia) 1912 r. przed notaryuszem Konstantym Mogiłańskim.

12) pod № 1076e przy ulicy Gubernatorskiej obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 8,000, od której zaległość wynosi rb. 410 kop. 80, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rubli 1,600 licytacja rozpocznie się od sumy rb. 12,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1912 roku przed notaryuszem Wiktoorem Sarosiękiem.

13) pod № 1103 przy ulicy Widzewskiej obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 28,000; od której zaległość wynosi rb. 1295 k. 60, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 5,600, licytacja rozpocznie się od sumy rb. 42,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1911 roku przed notaryuszem Eugeniuszem Trojanowskim.

14) pod № 1177 przy ulicy Głównej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 9,000, od której zaległość wynosi rb. 440 kop. 90, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 1,800; licytacja rozpocznie się od sumy rb. 13,500 termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1911 r. przed notaryuszem Julianem Ładą.

15) pod № 1298a przy ul. Zagajnikowej obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 10,000, od której zaległość wynosi rb. 407 kop. 00, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 2,000; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 15,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1911 r. przed notaryuszem Waleryanem Ryfińskim.

16) pod № 1408a przy ul. Wschodniej obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 34,000, od której zaległość wynosi rb. 1,546 kop. 80, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 6,800, licytacja rozpocznie się od sumy rb. 51,000, termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1911 roku przed notaryuszem Feliksem Rybarskim.

17) pod № 1419e przy ulicy Kamiennej, obciążona pożyczką Towarzystwa rb. 8,000, od której zaległość wynosi rb. 280 kop. 80, vadium do licytacji złożyć się mające wynosi rb. 1,600; licytacja rozpocznie się od sumy rubli 12,000; termin sprzedaży wyznaczono na dzień 22 grudnia (4 stycznia) 1911 roku przed notaryuszem Józefem Żyźnińskim.

W razie, gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świętecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

Łódź, dnia 9/22 września 1912 roku. 3141—3—1

„The-Bio-Express”

ZIELONA № 2.

Sobota, niedziela i poniedziałek, wspaniały program w 7-iu obrazach. — Nad program

„AWANTURNICA” dramat.

Obraz długości 800 metrów. — Nadzwyczaj realne wykonania wstrząsających momentów. 3185

DYWANY WSCHODNIE

Szef naszego warszawskiego składu
wystawi

od wtorku dnia 3-go października

w Meisterhauzie

nadzwyczaj interesującą kolekcję rzadkich

kobierców

dawniejszych i teraźniejszych wyrobów wschodnich.

Zapraszamy do zwiedzenia naszej

Wystawy wschodnich dywanów

bez obowiązania kupna.

Tow. Akc. Warszawskiej Fabryki Dywanów.

Filja:
Łódź,
Piotrkowska
Nr. 44.

8780

CYRK A. Devigné

W sobotę 30 września 1911 r.

OTWARCIE CYRKU

Pierwszy raz w Łodzi! 30 japończyków 30 Pierwszy raz w Łodzi!

bohaterskich nadwornych artystów i artystek pogardzających śmiercią,

z japońskiego cyrku nadwornego „Mikado” w Tokio

Z udziałem pierwszorzędnych europejskich artystów i artystek, debiutujących po raz pierwszy w Łodzi.

Początek o godz. 8¹/₂ wiecz. — Szczegóły w afiszach i programach.

Ogłoszenie.

Zarząd Drogi Żelaznej Fabr.-Łódzkiej podaje do wiadomości, że niżej wymieniony bagaż i rzeczy, zapomniane lub zagubione w obrębie Drogi, a nieodebrane do dnia 1-go sierpnia 1911 roku, będą przechowywane na stacji Łódź-Fabryczna w ciągu 4-ch miesięcy od daty ogłoszenia, a następnie na zasadzie §§ 40 i 90 Ustawy ogólnej Dróg Żelaznych Rosyjskich, będą sprzedane przez publiczną licytację:

A. Bagaż ze stacji: Piotrków N. 184, Kijów N. 855, Pińsk N. 3080, Warszawa N. 29, 340, 992, Moskwa, stacja miejska N. 22875, Brześć N. 5690, Suchedniów N. 961, Tomaszów N. 1820, Piotrków N. 269, 455, 464, Zawiercie N. 865, Częstochowa N. 472, Warszawa N. 275, 340 i 799.

B. Rzeczy zapomniane w obrębie drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej.

a) na st. Łódź F. sakwojaż ręczny, laska, parasol, laska, parasol, laska, skrzynka świec, wiadro, kapelusz damski. b) na st. Kolużki: laska, dziecienna czapka, sakwojaż, pantofle; palto męskie, parasol, paczka, żydowskie palto, pudełko, płaszcz, gumowy, kalosze i lit. C i B kalosze męskie, koszyk walizkowy i 2 czapki i kapelusz czarny damski.

2125

Brykiety

z węgla kamiennego.

Sprzedaż **na wagę** wyłącznie: Przejazd 80a.

Sprzedaż na sztuki: Przejazd 21 i we wszystkich sklepach spożywczych i t. p.

PODPAZKI sosnowe w paczkach po **6 kop.**

Składy węgla i drzewa p. f. „DRZEWO”

Przejazd 21 i 80a. — Tel. 17-09 i 28-60.

2797

T. C. UNION. W niedzielę d. 1 października 1911 r. **Plac sportowy Helenów.** Początek o godzinie 2-jej po południu

2137

Wielkie Międzynarodowe Jesienne Wyścigi

PROGRAM: biegi sprynterskie, dystansowe, tandemowe, piechurów i bieg pocztowy.

STARTUJĄ: Wszechświatowy mistrz **Willy Arend**; **W. Lorenz**, Aachen; **Olaf Peter**; **Piotr Tkaczyk**, Warszawa; **W. Kłopotowski**, Warszawa i inni.

Ceny miejsc: Possepartout (dla środka tora) rb. 2. Krzesła przy starcie rb. 2 k. 50; trybuna I rzęd rb. 1 k. 50; II, III i IV rzęd rb. 1 k. 25; taras I rz. rb. 1 rb. 25 k.; II rz. rb. 1; III i IV rz. 85 kop.

Wejście 45 kop.—Dzieci i uczniowie 25 kop. **KONCERT.**

Bilety wcześniej nabywać można w księgarni W-nych Pommer i S-ka przy ulicy Piotrkowskiej № 71.

Każdy bilet daje prawo wolnego wstępu do Helenowa.

Wyborowe i gustowne próby zagranicznych i krajowych materjałów na miejscu.

Nowo utworzona pracownia sukien, okryć i kostyumów damskich

pod firmą

Borowska i Proppe

Łódź, ul. Piotrkowska № 165 róg św. Anny.

Techniczny kierunek: p **Henryka Borowska**, długoletnia utalentowana krojczy- ni pierwszorzędnych firm warszawskich pom. innymi a p.p. Godlewskiej, Fałęckiej, poleca się na nadchodzące sezony Szanownym Paniom Łodzi i okolic. 3628

Zur nale pierwszych firm pa- ryskich na sezon jesienny na- deszły.

MASZYNY DO SZYCIA KOMPANJI SINGER

MASZYNY
RĘCZNE

OD **25** R.

MASZYNY
NOŻNE

OD **40** R.

WYPŁATA RATAMI OD 1 RUB. TYG.

NASZE MAGAZYNY

znajdują się:

W ŁODZI

ulica Piotrkowska 86,
„ Piotrkowska 273,
„ Konstantynowska 35,
„ Zgierska 9. 1469

W Pabianicach

ul. Zamkowa dom Schmidta.

Zgubiono naszyjnik

składający się z 3-ch sznurów pereł z zapinką brylantową. Łaskawy znalazca zechce zwrócić **za sowitą nagrodą** do zarządzającego fabryką Tow. Akc. L. Garyea ul. Piotrkowska 282. 3744

Wspólnik

chrześcijanin, z kapitałem 8 tysięcy rubli potrzebny do solidnego interesu handlowego kilka lat egzystującego w Łodzi. Oferty z napisem: „Okazicielowi paszporta № 1961“, proszę składać w administracji „Rozwoja“, 3662—3—1

Skład win

M. D. OKOJEWA

~~~~~ **Dzielna № 11** ~~~~~

podaje do wiadomości Szanownej Klienteli, że kto chce mieć zdrow i normalny żołądek ten powinien pić **wino żołądkowe № 7 M. D. Okojewa**, zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478.

Wina żołądkowe № 7 M. D. Okojewa niema w żadnych innych składach, a tylko w moim składzie przy ulicy Dzielnej Nr. 11. Posiadam również wina ruskie od 40 kop. do 2 rubli za butelkę, a zagraniczne od 1.25 do 5 rb. za butelkę, oraz różnego rodzaju trunki krajowe i zagraniczne. Oliwę do lampek mego wynalazku można otrzymać u mnie, a także na Piotrkowskiej 291, Franciszkańskiej 60, Mikołajewskiej 89, Kątnej 52, Przędzalnianej 56 i 90, Sosnowej 3 i na Konstantynowskiej 13. 1835

Miliony osób uzdrowionych!!!

Powagi lekarskie uznały i orzekły, że

Mydło „Herba”

D-ra Obermeyera (z siostrą miłosierdzia)

jest jedynym najpewniejszym leczniczym środkiem, usuwającym pryszczę, łupież, wagner, liszaje, krosty, swędzenie i wszelkie nieczystości skóry.

Miliony kawałków w użyciu. Tysiące podziękowań od wdzięcznych chorych i lekarzy.—Kto chce się skutecznie wyleczyć, niech żąda tylko mydła „HERBA” z marką siostra miłosierdzia na każdym kawałku, gdyż wszelkie inne bezwartościowe fałszyfikaty. Sprzedają w aptekach, składach aptecznych i perfumeryjnych. 8051

ZAKŁAD MEBLOWO-DEKORACYJNY

F. Drozdowski i S-ka

wł. F. Drozdowski i W. Ereciński

obecnie: **Nawrot № 23, telefon 16-63.**

Polecają wszelkie roboty w zakresie tapicerstwa wchodzące. Garnitury salonowe po niższych cenach. 2909

Krajowa Spółka Gorzelnicza

Hr. TARNOWSKI, ZALEWSKI i S-ka poleca szanownej publiczności **spirytus denaturowany** w $\frac{1}{4}$ wiadra 45 kop. i $\frac{1}{20}$ wiadra 10 kop w detalu, oraz na hurt. Spirytus w kawałkach bardzo praktyczny. Wszelkie **artykuły techniczne** ogrzewane i oświetlane denaturatem, jako to: Lampy, Latarnie, Samowary, Kuchenki, Żelazka i t. p. rzeczy w sklepie swym przy **ulicy Zielonej № 6**, telefon 15-72. Sprzedającym w sklepach odpowiedni rabat. Wyrabia się pozwolenia na sprzedaż denaturatu w sklepach i poszukuje takowych.

Z poważaniem **Józef Zaborowski.**

2865

Zarządzający oddziałem w Łodzi.

Ważne dla pp. kupców branży kolonialnej!

Otrzymuje co tydzień świeże transporty **śledzi** angielskich **Krown Mattfull, Krown Full i Mattfull** w całych i półbeczkach, polecam takowe po bardzo przystępnych cenach

3570

TEODOR WAGNER.

Piotrkowska 213. Telefon 5.91.

ŻWIR I KAMIEŃ

w większych ilościach do sprzedania

w fabryce

cegły piaskowo-wapiennej „Silo”

I. DARGIEWICZ i Ska

RUDA pod ŁODZIĄ 2959

Telefon № 548. Skrzynka pocztowa № 374.

Biuro sprzedaży: **Łódź, Mikołajewska № 21.**